ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata rozšírená komora)

z 9. septembra 2009 *

Vo veciach T-30/01 až T-32/01, T-86/02 až T-88/02,

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava (Španielsko), v zastúpení: M. Morales Isasi a I. Sáenz-Cortabarría Fernández, advokáti,

žalobca vo veciach T-30/01 a T-86/02,

Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa (Španielsko), v zastúpení: M. Morales Isasi a I. Sáenz-Cortabarría Fernández, advokáti,

žalobca vo veciach T-31/01 a T-88/02,

Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya (Španielsko), v zastúpení: M. Morales Isasi a I. Sáenz-Cortabarría Fernández, advokáti,

žalobca vo veciach T-32/01 a T-87/02,

* Jazyk konania: španielčina.

ktorých v konaní podporujú:

Comunidad autónoma del País Vasco — Gobierno Vasco (Španielsko), v zastúpení: M. Morales Isasi a I. Sáenz-Cortabarría Fernández, advokáti,

a

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), so sídlom v Bilbau (Španielsko), v zastúpení: M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco a V. Sopeña Blanco, advokáti,

vedľajší účastníci konania vo veciach T-86/02 až T-88/02,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne vo veciach T-30/01 až T-32/01 J. Flett, S. Pardo a J. L. Buendía Sierra a vo veciach T-86/02 až T-88/02 J. L. Buendía Sierra a F. Castillo de la Torre, neskôr F. Castillo de la Torre a C. Urraca Caviedes, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Comunidad autónoma de La Rioja (Španielsko), v zastúpení: vo veciach T-86/02 a T-87/02 J. M. Criado Gámez a vo veci T-88/02 I. Serrano Blanco, advokáti,

vedľajší účastník konania vo veciach T-86/02 až T-88/02,

ktorej predmetom je vo veciach T-30/01 až T-32/01 návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie z 28. novembra 2000 o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 ES vzhľadom na daňové výhody poskytnuté tým, že Diputación Foral de Álava, Diputación Foral de Guipúzcoa a Diputación Foral de Vizcaya prijali ustanovenia o oslobodení od dane z príjmov právnických osôb pre niektoré novozaložené podniky, a vo veciach T-86/02 až T-88/02 návrh na zrušenie rozhodnutí 2003/28/ES, 2003/86/ES a 2003/192/ES Komisie z 20. decembra 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú poskytlo Španielsko v roku 1993 v prospech niektorých novozaložených podnikov [*neoficiálny preklad*] v provincii Álava (T-86/02), Vizcaya (T-87/02) a Guipúzcoa (T-88/02) (uverejnené v uvedenom poradí v Ú. v. ES L 17, 2003, s. 20; Ú. v. EÚ L 40, 2003, s. 11, a Ú. v. EÚ L 77, 2003, s. 1), vo forme oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb,

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (piata rozšírená komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras, sudcovia E. Martins Ribeiro, F. Dehousse (spravodajca), D. Šváby a K. Jürimäe,

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. januára 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

I — *Právna úprava Spoločenstva*

1 Článok 87 ES stanovuje:

„1. Ak nie je touto zmluvou ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

…

3. Za zlučiteľné so spoločným trhom možno považovať:

…

c) pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom;

…“

2 Článok 88 ES stanovuje:

„1. Komisia v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v týchto štátoch. Navrhuje im príslušné opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie spoločného trhu.

2. Ak Komisia po výzve, aby príslušné strany predložili pripomienky, zistí, že pomoc poskytnutá štátom alebo zo štátnych zdrojov je nezlučiteľná so spoločným trhom podľa článku 87, alebo ak zistí, že táto podpora sa zneužíva, rozhodne o tom, že príslušný štát túto pomoc v lehote stanovenej Komisiou zruší alebo upraví.

…

3. Komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky. Ak usúdi, že takýto zámer je nezlučiteľný so spoločným trhom podľa článku 87, začne konanie podľa odseku 2. členský štát nemôže vykonať navrhované opatrenia, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou.“

3 Odôvodnenie č. 4 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88 ES] (Ú. v. ES L 83 s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339), stanovuje:

„S cieľom zabezpečenia právnej istoty, je náležité definovať podmienky, podľa ktorých pomoc sa bude považovať za existujúcu pomoc;… ukončenie a rozšírenie vnútorného trhu je postupným procesom, ktorý sa odráža v trvalom vývoji politiky štátnej pomoci; … so zreteľom na tento vývoj sa niektoré opatrenia, ktoré nepredstavovali štátnu pomoc v momente, keď nadobudli účinnosť, mohli následne stať pomocou.“

4 Článok 1 nariadenia č. 659/1999 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

…

b) ‚existujúca pomoc‘ bude znamenať:

i) … všetky pomoci, ktoré existovali pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy v príslušných členských štátoch, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré nadobudli účinnosť predtým a ďalej platia po nadobudnutí účinnosti Zmluvy;

ii) autorizovanú pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou;

…

v) pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc, pretože možno stanoviť, že v čase, keď nadobudla účinnosť, nepredstavovala pomoc a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval. Pokiaľ sa určité opatrenia stanú pomocou po liberalizácii činnosti podľa práva spoločenstva, tieto opatrenia sa nebudú považovať za existujúcu pomoc po dátume stanovenom pre liberalizáciu;

c) ‚nová pomoc' bude znamenať všetku pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktorá nie je existujúcou pomocou vrátane úprav existujúcej pomoci;

…

f) ‚protiprávna pomoc' bude znamenať novú pomoc realizovanú v rozpore s článkom [88 ods. 3 ES];

…“

5 Podľa článku 2 ods. 1 a článku 3 nariadenia č. 659/1999 „akékoľvek plány poskytnúť novú pomoc bude daný členský štát oznamovať Komisii v dostatočnom časovom predstihu“ a nenadobudne účinnosť prv „ako Komisia prijme alebo sa má za to, že prijala rozhodnutie, ktoré túto pomoc schvaľuje“.

6 Článok 6 nariadenia č. 659/1999, týkajúci sa konania vo veci formálneho zisťovania, stanovuje:

„1. Rozhodnutie začať konať vo veci formálneho zisťovania zhrnie príslušné záležitosti faktov a práva [skutkové a právne otázky — *neoficiálny preklad*], bude zahrnovať predbežné zhodnotenie Komisie, ktoré sa týka charakteru pomoci navrhovaného opatrenia a vysvetlí pochybnosti, čo sa týka jeho zlučiteľnosti so spoločným trhom. Rozhodnutím sa vyzve daný členský štát a iné zainteresované strany, aby predložili pripomienky v rámci predpísaného obdobia, ktoré by za normálnej situácie nemalo presahovať jeden mesiac. V riadne odôvodnených prípadoch Komisia môže predĺžiť predpísané obdobie.

2. Prijaté pripomienky sa predložia danému členskému štátu. Ak zainteresovaná strana o to požiada na základe potenciálnej škody, jej identita sa nesprístupní danému členskému štátu. Daný členský štát môže odpovedať na pripomienky predložené v rámci predpísaného obdobia, ktoré by za normálnej situácie nemalo presahovať jeden mesiac. V riadne odôvodnených prípadoch Komisia môže predĺžiť predpísané obdobie.“

7 Čo sa týka neoznamovanej pomoci, článok 10 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 stanovuje, že ak „Komisia vlastní informácie z akéhokoľvek zdroja týkajúce sa údajnej protiprávnej pomoci, preskúma tieto informácie bez meškania“.

8 V článku 13 ods. 1 daného nariadenia je uvedené, že toto preskúmanie môže viesť k prijatiu rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania. Článok 13 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje, že Komisia nie je vo veciach protiprávnej pomoci viazaná lehotami stanovenými pre predbežné preskúmanie a pre konania vo veci formálneho zisťovania v prípade oznámenej pomoci.

9 Článok 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 stanovuje:

„Kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu… Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva."

10 Komisia v oznámení o schémach regionálnej pomoci [*neoficiálny preklad*] z roku 1979, zaslanom členským štátom 21. decembra 1978 (Ú. v. ES C 31, 1979, s. 9, ďalej len „oznámenie o schémach regionálnej pomoci z roku 1978"), stanovila zásady koordinácie pre schémy regionálnej pomoci a v úvode oznámila „zásadné výnimky týkajúce sa zlučiteľnosti schém prevádzkovej pomoci so spoločným trhom" [*neoficiálny preklad*]. Toto oznámenie okrem toho stanovilo diferencovane maximálne výšky tejto pomoci percentuálne k počiatočným investíciám a v európskych zúčtovacích jednotkách na jedno miesto vytvorené počiatočnými investíciami (pozri body 2 a 3 oznámenia).

11 Komisia svojím oznámením týkajúcim sa protiprávne poskytnutej pomoci (Ú. v. ES C 318, 1983, s. 3, ďalej len „oznámenie o protiprávnej pomoci z roku 1983") pripomenula povinnosť oznamovať pomoc podľa článku 88 ods. 3 ES a informovala prípadných príjemcov štátnej pomoci o neistej povahe pomoci, ktorá by im bola poskytnutá protiprávne v tom zmysle, že každý príjemca pomoci poskytnutej protiprávne, t. j. bez toho aby Komisia rozhodla o jej zlučiteľnosti s konečnou platnosťou, môže byť vyzvaný na jej vrátenie. Komisia v tomto oznámení tiež uviedla, že ak sa dozvie, že členský štát prijal opatrenia, ktorými sa rozhodlo o poskytnutí pomoci

bez toho, aby boli dodržané požiadavky článku 88 ods. 3 ES, zverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie* osobitné upozornenie, ktoré oznámi prípadným príjemcom tejto pomoci jej neistú povahu.

12 Usmernenie o národnej [štátnej — *neoficiálny preklad*] regionálnej pomoci (Ú. v. ES C 74, 1998, s. 9; Mim. vyd. 08/001, s. 226), v znení zmien a doplnení (Ú. v. ES C 258, 2000, s. 5, ďalej len „usmernenie z roku 1998“) nahrádza predovšetkým oznámenie o schémach regionálnej pomoci z roku 1978. Vo svojom bode 2 s názvom „Rozsah“ stanovuje, že Komisia bude toto usmernenie uplatňovať na regionálnu pomoc poskytovanú v každom odvetví hospodárstva okrem výroby, spracovania a uvádzania na trh poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe II k Zmluve, produktov rybného hospodárstva a produktov uhoľného priemyslu.

13 Bod 6.1 usmernení z roku 1998 stanovuje:

„… Komisia posudzuje zlučiteľnosť regionálnej pomoci so spoločným trhom na základe tohto usmernenia, hneď ako sa začne uplatňovať. Avšak návrhy pomoci, o ktorých schválenie sa požiada predtým, než sa toto usmernenie oznámi členským štátom a v ktorých ešte Komisia neprijala konečné rozhodnutie, sa posúdia na základe kritérií platných v čase ich predloženia na schválenie.“

14 Pokiaľ ide o prevádzkovú pomoc, usmernenie z roku 1998 stanovuje:

„4.15.Regionálna pomoc zameraná na zníženie bežných výdavkov podniku (príspevkov na prevádzku [prevádzková pomoc — *neoficiálny preklad*]) sa v zásade zakazuje. Výnimočne sa však také príspevky môžu [takáto pomoc môže — *neoficiálny preklad*] poskytnúť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje odchýlka [výnimka — *neoficiálny preklad*] podľa článku 87 ods. 3 písm. a) [ES], ak na to oprávňuje ich prispenie [prispenie tejto pomoci — *neoficiálny preklad*] k regionálnemu rozvoju a ich [jej — *neoficiálny preklad*]

povaha a ak je ich [jej — *neoficiálny preklad*] výška primeraná nevýhodám, ktoré sa snaží vyrovnať [odstrániť — *neoficiálny preklad*]. Členské štáty sú povinné preukázať jestvovanie a rozsah takých nevýhod.“

15 Čo sa týka pomoci spojenej s investíciou, táto je definovaná v poznámke pod čiarou č. 1 prílohy I usmernení z roku 1998:

„Daňová pomoc sa môže považovať za pomoc spojenú s investíciou, ak je založená na investícii do regiónu. Naviac, každá daňová pomoc sa môže považovať za spojenú s investíciou, ak sa stanoví strop vyjadrený ako percento zo sumy investovanej v regióne…“

II — *Vnútroštátna právna úprava*

16 Daňový systém platný v Baskicku sa riadi hospodárskou dohodou, ktorú stanovil Ley 12/1981 (španielsky zákon č. 12/1981) z 13. mája 1981, ktorý bol naposledy zmenený a doplnený Ley 38/1997 (španielsky zákon č. 38/1997) zo 4. augusta 1997.

17 Podľa tejto právnej úpravy môžu Territorios Históricos de Álava, Vizcaya a Guipúzcoa (Španielsko) za určitých podmienok zaviesť daňový systém, ktorý sa bude uplatňovať na ich územiach. V tejto súvislosti zaviedli rôzne opatrenia daňových úľav, a predovšetkým oslobodenie od daní z príjmov právnických osôb pre niektoré novozaložené podniky, čo je napadnuté v týchto konaniach.

18 V roku 1993 Territorios Históricos de Álava, Vizcaya a Guipúzcoa zaviedli v článku 14 Normas Forales (právne predpisy týkajúce sa štatútu historického územia), v uvedenom podarí Normas Forales č. 18/1993, č. 5/1993 a č. 11/1993 (ďalej len spoločne „Normas Forales z roku 1993“) oslobodenie od daní z príjmov právnických osôb na desať rokov pre podniky založené odo dňa nadobudnutia účinnosti týchto ustanovení do 31. decembra 1994. Podľa týchto ustanovení:

„1. Od dane z príjmov právnických osôb sú na obdobie desiatich po sebe nasledujúcich účtovných rokov od účtovného roku, kedy boli založené, oslobodené podniky, ktoré začnú vykonávať svoju obchodnú činnosť odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto [Norma Foral] až do 31. decembra 1994, ak spĺňajú podmienky podľa nasledujúceho bodu.

2. Pre oslobodenie podľa tohto článku musia osoby podliehajúce dani spĺňať tieto podmienky:

a) začať svoju obchodnú činnosť so splateným základným imaním v minimálnej výške 20 miliónov španielskych pesiet…;

…

f) vykonať investície do hmotného majetku od založenia spoločnosti do 31. decembra 1995 v minimálnej výške 80 miliónov španielskych pesiet, pričom všetky investície sa musia týkať majetku určeného na hospodársku činnosť, ktorou nie je prenájom alebo prevod na tretie osoby;

g) vytvoriť aspoň desať pracovných miest počas šiestich mesiacov od začatia ich obchodnej činnosti a udržať na tejto úrovni priemerný počet zamestnancov až do skončenia doby oslobodenia;

…

i) mať pripravený strategický plán rozvoja spoločnosti minimálne na obdobie piatich rokov…

6. Ustanovenia tohto článku sú nezlučiteľné s akýmkoľvek ďalším daňovým zvýhodnením.

7. O dočasné oslobodenie od daní je potrebné požiadať oddelenie daní, financií a rozpočtu provinčnej vlády…, ktorá po tom, ako overí či boli splnené pôvodne požadované požiadavky, oznámi príslušnému podniku prípadné predbežné povolenie, ktoré musí byť prijaté zastupiteľstvom provinčnej vlády.“

19 Tromi uzneseniami so zhodným obsahom, vydanými 30. júla 1997 sa Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Najvyšší baskický súd, Španielsko), na ktorý sa v júni a v októbri 1994 obrátila administración del Estado, položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti Normas Forales z roku 1993 s právom Spoločenstva. Generálny advokát M. Saggio predniesol svoje návrhy v uvedených veciach 1. júla 1999. Na základe späťvzatia návrhu žalobcu vo veci samej však bolo zastavené konanie v týchto veciach uznesením o výmaze (uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 16. februára 2000, Juntas Generales de Guipúzcoa a i., C-400/97 až C-402/97, Zb. s. I-1073, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát M. Saggio vo veci, v ktorej bolo prijaté toto uznesenie, Zb. s. I-1074).

Okolnosti predchádzajúce sporu

20 Normas Forales z roku 1993, ktoré upravovali oslobodenie od daní z príjmov právnických osôb vo veci samej, boli predmetom sťažnosti zo 14. marca 1994, doručenej 28. apríla 1994 (ďalej len „sťažnosť z roku 1994“), ktorú podali Cámara de Comercio e Industria de la Rioja (obchodná a priemyselná komora v Rioji, Španielsko), Federación de empresas de la Rioja (združenie podnikateľov v Rioji) a niektoré podniky.

21 Komisia vypočula 10. mája 1994 predsedu baskickej vlády a 19. mája 1994 baskického tajomníka pre oblasť hospodárstva a financií.

22 Listom z 25. mája 1994 Komisia vyzvala Španielske kráľovstvo, aby predložilo pripomienky k sťažnosti z roku 1994 v lehote 15 dní. Komisia v tomto liste navyše uviedla, že v prípade neodpovedania či neposkytnutia dostatočnej odpovede bude musieť po uplynutí stanovenej lehoty začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES. Komisia tiež v tomto liste pripomenula oznamovaciu povinnosť členských štátov, ako aj skutočnosť, že sa môže požadovať vrátenie protiprávnej pomoci.

23 Dňa 27. júla 1994 Komisia vypočula podpredsedu financií baskickej vlády.

24 Španielske kráľovstvo zaslalo Komisii odpoveď listom z 30. septembra 1994, v ktorom najmä zdôraznilo, že dotknuté schémy oslobodenia nie sú štátnou pomocou, lebo ide o všeobecné opatrenia.

25 Komisia vypočula 15. decembra 1994 predsedu baskickej vlády a baskického ministra priemyslu a 1. júna 1995 podpredsedu podniku Interbask, SA.

26 Komisia listom z 18. júla 1995 oznámila sťažovateľom, že skúma španielsky daňový systém a autonómne daňové systémy platné v členských štátoch, pričom zohľadňuje predovšetkým „vývoj v rôznych federálnych systémoch v členských štátoch“. Uviedla, že služby Komisie zhromažďujú potrebné údaje, čo je veľmi náročná úloha najmä na ich zozbieranie a analýzu. Dodala, že o ďalších úkonoch vo veci ich sťažnosti rozhodne, keď budú tieto otázky vyriešené, a že im oznámi svoje rozhodnutie.

27 Komisia listom z 19. januára 1996 oznámila Španielskemu kráľovstvu, že skúma dopad dotknutých ustanovení na hospodársku súťaž, a vyzvala ho na predloženie informácií o príjemcoch, ktorí využili dané opatrenia.

28 Dňa 7. februára 1996 Komisia vypočula predsedu baskickej vlády.

29 Listami z 19. februára a 21. marca 1996 požiadalo Španielske kráľovstvo Komisiu o predĺženie lehoty na predloženie odpovede na jej list z 19. januára 1996.

30 Dňa 17. marca 1997 Komisia vypočula zástupcov vlády v La Rioji a jej sociálnych partnerov v La Rioji.

31 Dňa 5. januára 2000 bola Komisii doručená ďalšia sťažnosť týkajúca sa oslobodenia od daní právnických osôb na desať rokov podľa článku 14 Normy Foral č. 18/1993, ktoré

bolo poskytnuté podniku so sídlom v Álave. Túto sťažnosť podal podnik, ktorý je konkurentom podniku, ktorému bolo poskytnuté uvedené oslobodenie od daní.

32 Listom z 3. februára 2000 vyzvala Komisia španielske orgány na predloženie informácií o pomoci, ktorá bola poskytnutá danému podniku.

33 Listom z 8. marca 2000 poskytli španielske orgány Komisii požadované informácie.

34 Dňa 28. novembra 2000 Komisia oznámila španielskym orgánom svoje rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES týkajúce sa daňových výhod poskytnutých na základe ustanovení prijatých Diputación Foral de Álava, Diputación Foral de Guipúzcoa a Diputación Foral de Vizcaya vo forme oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb pre niektoré novozaložené podniky.

35 Listom zo 14. decembra 2000 doručeným 19. decembra 2000 španielske orgány požiadali o predĺženie lehoty stanovenej na predloženie svojich pripomienok týkajúcich sa všetkých troch schém dotknutého daňového oslobodenia.

36 Listami z 5. februára 2001 doručenými 8. februára 2001 predložili španielske orgány svoje pripomienky ku každej z dotknutých schém.

37 Po uverejnení rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v úradnom vestníku boli v marci 2001 Komisii doručené pripomienky od tretích osôb, ktoré táto zaslala španielskym orgánom.

38 Listom zo 17. septembra 2001 španielske orgány predložili svoje poznámky k pripomienkam tretích osôb.

39 Dňa 20. decembra 2001 Komisia prijala rozhodnutia 2003/28/ES, 2003/86/ES, a 2003/192/ES, o schémach štátnej pomoci, ktorú poskytlo Španielsko v roku 1993 v prospech niektorých novozaložených podnikov [*neoficiálny preklad*] v uvedenom poradí v provinciách Álava, Vizcaya a Guipúzcoa (uverejnené v uvedenom poradí Ú. v. ES L 17, 2003, s. 20; Ú. v. EÚ L 40, 2003, s. 11, a Ú. v. EÚ L 77, 2003, s. 1, ďalej len spoločne „napadnuté konečné rozhodnutia“), vo forme oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb. V uvedených rozhodnutiach Komisia rozhodla, že dotknuté schémy oslobodenia sú nezlučiteľné so spoločným trhom.

Napadnuté rozhodnutia

I — *Rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 28. novembra 2000 (veci T-30/01 až T-32/01)*

40 Vo svojom rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania sa Komisia po prvé domnievala, že dotknuté oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES tým, že uprednostňujú niektoré podniky a nie sú odôvodnené povahou a štruktúrou systému.

41 Po druhé Komisia uviedla, že dotknuté opatrenia nie je možné považovať za pomoc *de minimis*, a že teda musia byť predbežne oznámené. V tomto štádiu Komisia uviedla, že ich je možné považovať za protiprávne pomoci.

42 Po tretie sa Komisia domnieva, že hoci poskytnutie dotknutej pomoci je podmienené vykonaním určitej minimálnej investície a vytvorením určitého minimálneho počtu pracovných miest, dotknuté daňové režimy nezaručujú, že budú dodržané pravidlá Spoločenstva v oblasti štátnej pomoci pri regionálnom investovaní či podpore regionálnej zamestnanosti. Komisia sa naopak v tomto štádiu preskúmania domnieva, že predstavujú prevádzkovú pomoc, keďže odbremeňuje podniky od nákladov, ktoré by museli obvykle znášať pri svojom bežnom riadení alebo obvyklej činnosti. Komisia pripomína, že prevádzkové pomoci sú v zásadne zakázané, a uviedla, že na dotknuté opatrenia sa nevzťahuje výnimka podľa článku 87 ods. 3 písm. a) ES. Navyše vyslovila pochybnosti o zlučiteľnosti dotknutých opatrení s ustanoveniami týkajúcimi sa štátnej regionálnej pomoci a sektorovými ustanoveniami.

43 Komisia sa napokon domnieva, že na dotknuté opatrenia sa nemôžu vzťahovať výnimky uvedené v článku 87 ods. 2 a 3 ES. Preto rozhodla, že začne konanie podľa článku 88 ods. 2 ES proti trom schémam oslobodenia, a vyzvala španielske orgány na poskytnutie všetkých relevantných informácií v jednomesačnej lehote.

II — *Napadnuté konečné rozhodnutia (veci T-86/02 až T-88/02)*

44 Vo svojich napadnutých konečných rozhodnutiach Komisia v prvom rade uviedla, že dotknuté opatrenia predstavujú štátnu pomoc, keďže poskytujú osobám, ktoré ich využijú, výhodu spočívajúcu v odbremenení od nákladov, ktoré obvykle zaťažujú ich rozpočet, čo ovplyvňuje hospodársku súťaž a narúša obchod medzi členskými štátmi.

V tejto súvislosti zdôraznila, že španielske orgány neposkytli nijaké informácie o prípadoch, v ktorých by sa dotknuté opatrenia uplatnili.

45 Komisia sa domnievala, že tieto opatrenia majú selektívnu povahu z dôvodu, že „podľa podmienok na poskytnutie pomoci nemôžu túto pomoc využiť najmä podniky, ktoré boli založené pred nadobudnutím účinnosti dotknutej Norma Foral, ktoré vykonajú investície nižšie ako 80 miliónov španielskych pesiet (480 810 eur), ktoré nemajú splatené základné imanie vo výške 20 miliónov španielskych pesiet (120 202 eur) a ktoré vytvoria menej ako desať pracovných miest“. Dodala, že z judikatúry vyplýva, že táto selektívnosť nie je spochybnená objektívnou povahou uvedených hodnôt.

46 Okrem toho sa Komisia domnievala, že dotknuté oslobodenia od daní a nie je možné odôvodniť povahou a štruktúrou španielskeho daňového systému, pričom španielske orgány nepredložili v tejto súvislosti nijaké informácie v rámci konaní týkajúcich sa Normas Forales č. 18/1993 (Álava) a č. 11/1993 (Guipúzcoa). Territorio Histórico de Vizcaya tvrdí, že Norma Foral č. 5/1993 spôsobí, že sa zvýši počet daňovníkov, čiže daňových príjmov, keďže toto opatrenie podnecuje k zakladaniu nových podnikov. Komisia však zdôraznila, že toto tvrdenie sa nezakladá na podrobných štúdiách a že nevysvetľuje dôvod, prečo sa oslobodenie týka len veľmi malého počtu podnikov. Navyše prechodná povaha opatrenia dokazuje, že sleduje krátkodobý cieľ.

47 V druhom rade sa Komisia domnievala, že dotknuté schémy oslobodenia od daní predstavovali novú pomoc a nie existujúcu pomoc v zmysle nariadenia č. 659/1999. Na úvod uviedla, že neboli prijaté pred pristúpením Španielskeho kráľovstva 1. januára 1986 a že neboli predmetom nijakého výslovného ani konkludentného schválenia. Komisia okrem toho tvrdí, že nikdy neuviedla, že dotknuté oslobodenia od daní nepredstavovali pomoci. Komisia napokon spresňuje, že jej nie je možné vytýkať skutočnosť, že hneď nezačala konania vo veci formálneho zisťovania, keďže sporné pomoci jej neboli oznámené.

48 V treťom rade Komisia preskúmala protiprávnu povahu oslobodení od daní a uviedla, že španielske orgány sa nezaviazali poskytovať tieto oslobodenia tak, aby dodržali podmienky týkajúce sa pomoci *de minimis*. V dôsledku toho bolo potrebné dotknuté schémy oslobodenia predbežne oznámiť podľa článku 88 ods. 3 ES. Keďže táto pomoc nebola oznámená, Komisia ju považuje za protiprávnu.

49 Okrem toho Komisia uviedla, že v prípade neoznámenia dotknutých opatrení nie je možné sa odvolávať na zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty. V tejto súvislosti Komisia spresnila, že svojím rozhodnutím 93/337/EHS z 10. mája 1993 o systéme daňovej pomoci investíciám v Baskicku [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 134, s. 25) nikdy neschválila údajný „baskický daňový režim“, ktorý sa týkal daňových opatrení zavedených v roku 1988.

50 V štvrtom rade Komisia uviedla, že výnimky uvedené v článku 87 ods. 3 ES nie sú v tejto veci uplatniteľné. Uviedla, že na dotknuté Territorios Históricos „sa nikdy nemohla použiť výnimka, ktorá je uvedená v článku 87 ods. 3 [písm.] a) ES“ z dôvodu príliš vysokého hrubého domáceho produktu na obyvateľa. Tiež sa domnieva, že napriek podmienkam o minimálnych investíciách a vytvoreniu minimálneho počtu pracovných miest nemajú dotknuté schémy oslobodenia povahu pomoci na investovanie alebo rozvoj zamestnanosti. Uviedla, že základom dotknutej pomoci nie je výška potrebných investícií ani počet vytvorených pracovných miest a s tým spojené náklady na zamestnancov, ale základ dane. Navyše dotknuté pomoci neboli vyplatené až do výšky stropu vyjadrenom ako percentá z výšky investícií, počtu miest či s tým spojených nákladov na zamestnancov, ale až do výšky stropu percentuálne vyjadrenom zo základu dane.

51 Komisia naopak spresnila, že dotknutú pomoc je možné považovať za prevádzkovú pomoc, lebo čiastočne odbremeňuje podniky od dane z príjmov právnických osôb. Komisia však v napadnutých konečných rozhodnutiach zdôraznila, že daný druh pomoci je v zásade zakázaný a že dotknuté Territorios Históricos nespĺňajú podmienky na poskytnutie takých výnimiek.

52 Komisia sa preto domnieva, že schémy oslobodenia nie je možné považovať za zlučiteľné so spoločným trhom na základe výnimiek podľa článku 87 ods. 3 písm. a) a c) ES.

53 Komisia potom skúmala, či sa dotknuté ustanovenia môžu zakladať na niektorom z dôvodov podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES v rozsahu, v akom sa týka opatrení na podporu určitých činností. V každom prípade však uvádza, že sporné schémy oslobodenia neobsahujú opatrenia v prospech malých a stredných podnikov, na výskum a vývoj, na ochranu životného prostredia, na podporu vytvárania pracovných miest alebo vzdelávania. Komisia okrem toho uviedla, že v prípade neexistencie sektorových obmedzení, môžu byť oslobodenia od daní poskytnuté podnikom v citlivých sektoroch, akými sú poľnohospodárstvo, rybolov, uhoľný priemysel, oceliarsky priemysel, doprava, stavba lodí, syntetické vlákna a automobilový priemysel, pričom nie je nevyhnutné dodržať príslušné pravidlá v danom sektore.

54 Napokon Komisia vylučuje uplatnenie ostatných výnimiek podľa článku 87 ods. 2 a 3 ES.

55 V piatom rade Komisia skúmala, či je potrebné nariadiť vymáhanie už poskytnutej pomoci. Domnieva sa, že podniky, ktorým bola uvedená pomoc poskytnutá, mohli vedieť o výhode, ktorú predstavujú oslobodenia od daní. Okrem toho pripomenula, že schémy oslobodenia neboli vykonané v súlade s postupom podľa článku 88 ods. 3 ES a že v takom prípade nemohli mať príjemcovia takej pomoci v zásade legitímnu dôveru v jej zákonnosť.

56 Okrem toho Komisia spomenula, že žiadnu z okolností uvedených v pripomienkach zainteresovaných strán nie je možné považovať za výnimočnú. Komisia totiž uviedla, že lehoty stanovené v nariadení č. 659/1999 sa neuplatnia na protiprávnu pomoc. Navyše zdôraznila, že upozornila španielske orgány o možnej protiprávnej povahe dotknutého oslobodenia od daní, ako aj o možnosti povinnosti ich vrátiť, to všetko svojím listom

z 25. mája 1994. Taktiež uviedla, že nikdy následne neoznačila, priamo ani nepriamo, dotknuté oslobodenia od daní za opatrenia zlučiteľné so spoločným trhom. Okrem toho Komisia predpokladá, že existencia iných platných daňových opatrení v celom Španielskom kráľovstve nemôže vyvolať legitímnu dôveru v zlučiteľnosť so spoločným trhom dotknutých oslobodení od daní, vzhľadom na to, že majú značne rozdielne vlastnosti. Napokon Komisia uviedla, že „dlhá doba", ktorá uplynula od prvého listu z 25. mája 1994 a rozhodnutím o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, bola z veľkej časti zapríčinená nespoluprácou španielskych orgánov. V tejto súvislosti poukazuje na to, že jej nebola doručená nijaká odpoveď na list z 19. januára 1996.

57 Komisia na záver tvrdí, že dotknuté schémy oslobodenia predstavujú štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom (pozri článok 1 napadnutého konečného rozhodnutia). V dôsledku toho rozhodla o zrušení sporných schém pomoci v prípade, ak sa stále uplatňovali (pozri článok 2 napadnutého konečného rozhodnutia).

58 Článok 3 napadnutých konečných rozhodnutí upravuje vymáhanie pomoci:

„1. Španielsko podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohlo od jej príjemcov pomoc uvedenú v článku 1, ktorá im už bola protiprávne poskytnutá. Pokiaľ ide o štátnu pomoc, ktorá ešte poskytnutá nebola, Španielsko musí zastaviť akékoľvek poskytovanie tejto pomoci.

2. K vymáhaniu dôjde bezodkladne v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ tieto postupy dovoľujú okamžitý a účinný výkon tohto rozhodnutia. Pomoc, ktorú treba vymáhať, zahŕňa úroky od dátumu, keď bola príjemcovi poskytnutá, až do dátumu jej vrátenia. Tieto úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby používanej pre výpočet podobných dotácií v rámci regionálnej pomoci." [*neoficiálny preklad*]

59 Článok 4 napadnutých konečných rozhodnutí stanovuje, že Španielske kráľovstvo oznámi Komisii do dvoch mesiacov od oznámenia týchto rozhodnutí opatrenia, ktoré prijalo na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím, pričom článok 5 uvedených rozhodnutí spresnil, že tieto rozhodnutia sú určené Španielskemu kráľovstvu.

60 V rámci žaloby podanej Komisiou Súdny dvor rozhodol o nesplnení povinnosti Španielskym kráľovstvom, ktoré nevykonalo napadnuté konečné rozhodnutia (rozsudok Súdneho dvora z 20. septembra 2007, Komisia/Španielsko, C-177/06, Zb. s. I-7689).

Konanie

61 Tromi návrhmi doručenými do kancelárie Súdu prvého stupňa 9. februára 2001 podali žalobcovia Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa a Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya tieto žaloby vo veciach T-30/01 až T-32/01 o neplatnosť rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania týkajúceho sa schém oslobodenia.

62 Samostatným podaním zapísaným do registra kancelárie Súdu prvého stupňa 4. mája 2001 Komisia vzniesla námietku neprípustnosti na základe článku 114 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa proti žalobám podaným v uvedených veciach. Uznesením Súdu prvého stupňa (tretia rozšírená komora) z 22. apríla 2002 bolo konanie o námietke spojené s konaním vo veci samej a o trovách konania sa má tiež rozhodnúť v konaní o veci samej.

63 Tromi podaniami zapísanými do registra kancelárie Súdu prvého stupňa 26. marca 2002 podali žalobcovia tieto žaloby vo veciach T-86/02 až T-88/02 o neplatnosť konečných rozhodnutí týkajúcich sa uvedených schém oslobodenia od daní.

64 Uznesením predsedu tretej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa zo 17. mája 2002 boli veci T-86/02 až T-88/02 spojené na spoločné konanie v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku.

65 Podaniami podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 1. júla 2002 podal Comunidad autónoma del País Vasco návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania týkajúceho sa žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02 na podporu žalobcov. Uznesením z 10. septembra 2002 predseda tretej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa vyhovel tomuto návrhu. Vedľajší účastník konania predložil svoje vyjadrenie a ostatní účastníci konania k nemu predložili svoje pripomienky v stanovených lehotách.

66 Podaniami podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 9. júla 2002 podal Comunidad autónoma de La Rioja návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania týkajúceho sa žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02 na podporu návrhov Komisie. Uznesením z 12. septembra 2005 predseda piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa vyhovel tomuto návrhu. Vedľajší účastník konania predložil svoje vyjadrenie a ostatní účastníci konania k nemu predložili svoje pripomienky v stanovených lehotách.

67 Podaním podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 29. júla 2002 podal Confederación Empresarial Vasca (Confebask) návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konaní týkajúcich sa žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02 na podporu návrhov žalobcov. Uznesením z 9. septembra 2005 predseda piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa vyhovel tomuto návrhu. Vedľajší účastník konania predložil svoje vyjadrenie a ostatní účastníci konania k nemu predložili svoje pripomienky v stanovených lehotách.

68 Uznesením z 10. septembra 2002 predseda tretej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa rozhodol o prerušení konania vo veciach T-30/01 až T-32/01 a T-86/02 až T-88/02 až do rozhodnutia Súdneho dvora o odvolaniach proti rozsudkom Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava a i./Komisia (T-127/99, T-129/99 a T-148/99, Zb. s. II-1275, ďalej len „rozsudok Demesa“) a Diputación Foral de Álava a i./Komisia (T-92/00 a T-103/00, Zb. s. II-1385). V týchto dvoch rozsudkoch Súd prvého stupňa rozhodol o žalobách proti dvom rozhodnutiam Komisie, ktorými boli ako štátna pomoc nezlučiteľná so spoločným trhom posúdené daňové výhody na Territorio Histórico de Álava [rozhodnutie 1999/718/ES Komisie z 24. februára 1999

o štátnej pomoci poskytnutej Španielskom v prospech Demesa [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 292, s. 1) a rozhodnutie 2000/795/ES Komisie z 22. decembra 1999 o štátnej pomoci poskytnutej Španielskom v prospech Ramondín SA a Ramondín Cápsulas SA [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 318, 2000, s. 36)].

69 Vzhľadom na zmenu zloženia komôr Súdu prvého stupňa bol sudca spravodajca pridelený k piatej rozšírenej komore, ktorej boli z tohto dôvodu tieto veci pridelené.

70 Po vydaní rozsudkov Súdneho dvora z 11. novembra 2004, Demesa a Territorio Histórico de Álava/Komisia (C-183/02 P a C-187/02 P, Zb. s. I-10609), a Ramondín a i./Komisia (C-186/02 P a C-188/02 P, Zb. s. I-10653), ktorými boli zamietnuté odvolania podané proti rozsudkom Demesa a Diputación Foral de Álava a i./Komisia, už citovaným v bode 68 vyššie, sa pokračovalo v prerušenom konaní.

71 Dňa 6. januára 2005 Súd prvého stupňa vypočul účastníkov konania o dôsledkoch, ktoré môžu mať uvedené rozsudky v tomto konaní.

72 Po tom, ako žalobcovia v liste zo 7. februára 2005 predložili svoj názor na tieto rozsudky, uviedli, že trvajú na svojej žalobe. Zobrali však späť svoj prvý žalobný dôvod uvedený v žalobách vo veciach T-86/02 až T-88/02.

73 Uznesením predsedu piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 11. novembra 2005 boli veci T-30/01 až T-32/01 po vypočutí účastníkov konania v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku spojené na spoločné konanie so spojenými vecami T-86/02 až T-88/02.

74 Dňa 20. decembra 2005 žalobcovia požiadali, aby boli ako opatrenie na zabezpečenie priebehu konania zohľadnené spojené veci T-30/01 až T-32/01 a T-86/02 až T-88/02 a prípadne aby sa o nich rozhodlo ešte pred rozhodnutím vo veciach T-227/01 až T-229/01 a T-230/01 až T-232/01.

75 Dňa 14. februára 2007 v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania Súd prvého stupňa vyzval žalobcov vo veciach T-86/02 až T-88/02, aby mu podali informácie o príjemcoch dotknutých daňových režimov.

76 Žalobcovia odpovedali listom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 12. marca 2007, pričom spochybnili relevantnosť tohto opatrenia na zabezpečenie priebehu konania. Podaním podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 1. marca 2007 podal Confebask žiadosť o opravu tohto opatrenia na zabezpečenie priebehu konania.

77 Dňa 22. marca 2007 Súd prvého stupňa potvrdil opatrenie na zabezpečenie priebehu konania zo 14. februára 2007 a odpoveď žalobcov bola podaná do kancelárie Súdu prvého stupňa 23. apríla 2007.

78 Dňa 30. júla 2007 v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania Súd prvého stupňa položil účastníkom konania otázky, na ktoré odpovedali v priebehu októbra 2007.

79 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa rozhodol o otvorení ústnej časti konania. Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté počas pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 15. januára 2008.

80 Na tomto pojednávaní mohli žalobcovia predložiť dokument, ktorý bol oznámený Komisii, a bol aj zaznamenaný v zápisnici z pojednávania.

81 Súd prvého stupňa na uvedenom pojednávaní tiež poskytol žalobcom a Confebasku lehotu do 28. januára 2008, v ktorej mali oznámiť niektoré informácie o príjemcoch dotknutých opatrení. Toto bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania.

82 Na záver pojednávania predseda piatej rozšírenej komory rozhodol odložiť ukončenie ústnej časti konania.

83 Listami, ktoré doručili do kancelárie Súdu prvého stupňa Territorio Histórico de Vizcaya 24. januára 2008 a Territorios Históricos de Álava a Guipúzcoa 28. januára 2008, žalobcovia predložili dokumenty obsahujúce vyžadované informácie. Confebask tak urobil listom z 29. januára 2008. Komisia poskytla 6. marca 2008 svoje pripomienky k predloženým dokumentom po tom, ako Súd prvého stupňa predĺžil lehotu.

84 Predseda piatej rozšírenej komory ukončil ústnu časť konania 12. marca 2008. Účastníci boli informovaní listom z 13. marca 2008.

85 Po vypočutí účastníkov konania v súvislosti so spojením vecí Súd prvého stupňa podľa článku 50 ods. 1 svojho rokovacieho poriadku rozhodol, že je vhodné spojiť veci T-30/01, T-31/01, T-32/01, T-86/02, T-87/02 a T-88/02 na účely vyhlásenia rozsudku.

Návrhy účastníkov konania

I — *Vo veciach T-30/01 až T-32/01*

86 Žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil rozhodnutie Komisie z 28. novembra 2000 o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v troch dotknutých schémach oslobodenia,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

87 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— vyhlásil žaloby za bezpredmetné,

— subsidiárne vyhlásil žaloby za neprípustné,

— subsidiárne v druhom rade, ich zamietol ako nedôvodné,

— zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

II — *Vo veciach T-86/02 až T-88/02*

88 Žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté konečné rozhodnutia,

— subsidiárne zrušil prvú vetu článku 3 týchto rozhodnutí,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

89 Confebask a Comunidad autónoma del País Vasco, vedľajší účastníci konania na podporu žalobcov, navrhujú aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté konečné rozhodnutia,

— subsidiárne zrušil ich článok 3,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

90 Komisia a Comunidad autónoma de La Rioja, vedľajší účastník konania na jej podporu, navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žaloby ako nedôvodné,

— zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

Právny stav

91 Najskôr treba preskúmať žaloby vo veciach T-86/02 až T-88/02 proti napadnutým konečným rozhodnutiam a ďalej žaloby vo veciach T-30/01 až T-32/01 proti rozhodnutiu o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 28. novembra 2000.

I — *O žalobách vo veciach T-86/02 až T-88/02 smerujúcich k zrušeniu konečných rozhodnutí, ktorými boli dotknuté schémy pomoci vyhlásené za nezlučiteľné a nariadené vymáhanie poskytnutej pomoci*

A — *O prípustnosti vstupu Confebasku ako vedľajšieho účastníka konania v rámci žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02*

1. Tvrdenia účastníkov konania

92 Komisia počas ústnej časti konania uviedla, že Confebask nemôže byť vedľajším účastníkom konania, lebo nikdy nepreukázal, že medzi jeho členmi sú podniky, ktoré by boli príjemcami dotknutých opatrení.

93 Confebask v nadväznosti na otázky položené na pojednávaní poskytol určité dokumenty. Tiež predložil dokumenty od generálnych riaditeľov financií (Director General de Hacienda) každého z týchto troch Territorios Históricos, ktorí uviedli, že určité podniky boli príjemcami dotknutých oslobodení od daní. Tieto dokumenty dokazujú, že uvedené podniky sú dotknuté napadnutými konečnými rozhodnutiami, a predovšetkým článkom 3 týchto rozhodnutí, ktorý nariadil vymáhanie dotknutej pomoci. Potvrdenie podpísané generálnym tajomníkom a predsedom Confebasku

dokazuje okrem iného, že každý z uvedených podnikov bol v čase podania návrhu na vstup vedľajšieho účastníka členom Confebasku.

94 Tieto dokumenty boli zaslané Komisii, ktorá naďalej tvrdí, že Confebask nepreukázal, že je oprávnený vstúpiť do konania ako vedľajší účastník.

2. Posúdenie Súdom prvého stupňa

95 Treba pripomenúť, že uznesenie predsedu piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 9. septembra 2005, ktorým bolo vyhovené návrhu Confebasku na vstup do konania vo veciach T-86/02 až T-88/02, nebráni tomu, aby bola prípustnosť jeho vstupu opätovne posúdená v rozsudku, ktorým sa skončí konanie vo veci (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Hüls/Komisia, C-199/92 P, Zb. s. I-4287, bod 52).

96 Podľa článku 40 druhého odseku Štatútu Súdneho dvora, použiteľného na konanie pred Súdom prvého stupňa na základe článku 53 prvého odseku tohto štatútu, právo vstúpiť do konania ako vedľajší účastník konania prislúcha nielen členským štátom a inštitúciám Spoločenstva, ale aj každému, kto preukáže oprávnený záujem na rozhodnutí veci.

97 Podľa ustálenej judikatúry je prípustné, aby vedľajšími účastníkmi konania boli reprezentatívne združenia, ktorých cieľom je ochrana ich členov vo veciach týkajúcich sa zásadných otázok, ktoré môžu mať vplyv na týchto členov [uznesenia predsedu Súdneho dvora zo 17. júna 1997, National Power a PowerGen, C-151/97 P(I) a C-157/97 P(I), Zb. s. I-3491, bod 66, a z 28. septembra 1998, Pharos/Komisia, C-151/98 P, Zb. s. I-5441, bod 6; uznesenie predsedu štvrtej komory Súdu prvého stupňa z 19. apríla 2007, MAAB/Komisia, T-24/06, neuverejnené v Zbierke, bod 10].

98 Okrem toho treba pripomenúť, že prijatie širokého výkladu práva vstupu vedľajšieho účastníka do konania vo vzťahu k združeniam má za cieľ umožniť lepšie posúdiť rámec veci, ako aj predísť množstvu individuálnych vedľajších účastníkov konania, čím by sa ohrozila efektívnosť a riadny priebeh konania (uznesenie National Power a PowerGen, už citované v bode 97 vyššie, bod 66; uznesenie Súdu prvého stupňa z 26. júla 2004, Microsoft/Komisia, T-201/04 R, Zb. s. II-2977, bod 38).

99 V prejednávanej veci je Confebask profesijnou medzisektorovou konfederatívnou organizáciou, ktorej úlohou je zastupovanie, koordinovanie, informovanie a ochrana všeobecných a spoločných záujmov podnikateľov a organizácií Baskicka, ktoré sú v nej združené. Jej úlohou je najmä zastupovanie a obrana záujmov baskických podnikov pred vládnymi organizáciami, v odborových zväzoch a profesijných združeniach.

100 Je nespochybniteľné, že ide o organizáciu zastupujúcu baskické podniky.

101 Navyše treba uviesť, že ako vyplýva z dokumentov predložených počas ústnej časti konania, niektorým podnikom, ktoré boli členmi Confebasku v čase, keď podal návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania, boli poskytnuté pomoci na základe daňových schém sporných v tejto veci.

102 Takže záujmy týchto podnikov, ktoré boli jednak členmi Confebasku a jednak skutočnými príjemcami pomoci poskytnutej na základe uvedených daňových opatrení, môžu byť dotknuté výsledkom týchto konaní.

103 Okrem toho sa Confebask zúčastnil správneho konania, ktoré viedlo k prijatiu napadnutých konečných rozhodnutí.

104 Treba sa teda domnievať, že Confebask odôvodnil záujem na rozhodnutí veci a že jeho vstup do konania na podporu návrhov žalobcov je prípustný.

B — *O dôvodnosti žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02*

105 Žalobcovia vo svojich žalobách uvádzajú päť dôvodov. Svoj prvý žalobný dôvod založený na všeobecnej povahe dotknutých opatrení a neexistencii štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES však vzali späť (pozri bod 72 vyššie).

106 Vo svojom druhom žalobnom dôvode žalobcovia tvrdia, že dotknuté schémy oslobodenia mali byť považované za existujúce pomoci, a nie za nové pomoci. Tretí žalobný dôvod je založený na porušení článku 88 ods. 1 ES a článkov 17 až 19 nariadenia č. 659/1999 z dôvodu, že Komisia mala postupovať podľa konania vzťahujúceho sa na existujúce schémy pomoci. Štvrtý žalobný dôvod sa zakladá na porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES z dôvodu, že sporné schémy nepredstavovali prevádzkovú pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom, ale pomoc na investovanie alebo rozvoj zamestnanosti. V rámci piateho žalobného dôvodu žalobcovia tvrdia, že povinnosť vymáhať dotknutú pomoc má procesné vady, porušuje zásady právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásadu ochrany legitímnej dôvery a zásadu rovnosti zaobchádzania. Okrem toho žalobcovia vo svojich replikách tvrdia, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 z dôvodu, že Komisia mala vo svojom rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania spomenúť, že došlo k stretnutiam so španielskymi orgánmi.

1. O druhom žalobnom dôvode založenom na údajne už existujúcich schémach dotknutej pomoci

107 Druhý žalobný dôvod sa delí na dve časti. Prvá časť sa zakladá na porušení článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 a druhá časť sa zakladá na porušení článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999.

a) O prvej časti založenej na porušení článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999

Tvrdenia účastníkov konania

108 Podľa žalobcov mala Komisia zohľadniť, že schémy oslobodenia boli už existujúcou pomocou, keďže podľa článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 v čase, keď schéma pomoci nadobudla účinnosť, nepredstavovala pomoc a stala sa pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval.

109 Po prvé podľa tvrdení žalobcov sa Komisia konkludentne domnievala, že schémy oslobodenia nepredstavovali štátnu pomoc v čase nadobudnutia ich účinnosti.

110 Žalobcovia uvádzajú, že keď sa Komisia v roku 1994 dozvedela o týchto schémach, nebola povinná skončiť predbežné preskúmanie rozhodnutím v zmysle článku 249 ES a mohla svojím mlčaním vyjadriť súhlas, že skúmané opatrenia nepredstavujú pomoc.

111 Judikatúra rozvinutá v tomto smere týkajúca sa oznámených opatrení platí tiež aj v prípade predbežného preskúmania neoznámených opatrení, o ktorých sa Komisia dozvie. Z judikatúry, podľa ktorej má Komisia začať konanie vo veci formálneho zisťovania v prípade pochybností týkajúcich sa zlučiteľnosti vnútroštátneho opatrenia so spoločným trhom, okrem iného vyplýva, že neexistencia takého rozhodnutia v zásade znamená, že Komisia sa domnieva, že dotknuté opatrenie je v súlade s právom Spoločenstva.

112 Oznámenie Komisie členským štátom zo 4. marca 1991 týkajúce sa spôsobu oznámenia pomoci a procesných postupov vo veci pomocí porušujúcich pravidlá článku [88] ods. 3 ES (ďalej len „oznámenie z roku 1991“) navyše potvrdzuje, že Komisia sa necíti byť povinná prijať na konci predbežného preskúmania rozhodnutie, ak členský štát uspokojivo odpovie na jej žiadosť o informácie. Z uvedeného oznámenia navyše vyplýva, že člen Komisie poverený otázkami hospodárskej súťaže len navrhne Komisii, aby nekonala proti skúmanému opatreniu, ak nemá nijaké pochybnosti o jeho zlučiteľnosti. Toto „zastavenie konania“ je typické pre neexistenciu formálneho rozhodnutia.

113 Článok 232 ES nebráni tomu, aby sa takto postupovalo. Podľa žalobcov nemali vnútroštátne orgány procesnú spôsobilosť podať žalobu na nečinnosť, aby tak donútili Komisiu prijať rozhodnutie o sťažnosti, ktorú samy nepodali.

114 Žalobcovia ďalej spresnili prípady, keď je Komisia povinná zastaviť konanie o predbežnom preskúmaní. V tejto súvislosti uviedli, že pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 659/1999 žiadne ustanovenie neurčovalo Komisii lehotu na rozhodnutie. Judikatúra však vyvodila zo zásady právnej istoty povinnosť Komisie rozhodnúť v primeranej lehote. S ohľadom na povahu konania o predbežnom preskúmaní musí byť lehota, v ktorej sa má skončiť, krátka. Komisia to aj sama pripustila. Podľa žalobcov platí povinnosť Komisie konať s náležitou starostlivosťou aj v prípadoch, že vnútroštátne opatrenia neboli oznámené podľa oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983.

115 V tejto súvislosti sa žalobcovia domnievajú, že Komisia pripustila, že schémy oslobodenia sa nepovažujú implicitne ani explicitne za štátnu pomoc.

116 Žalobcovia uvádzajú, že Komisia vo svojom oznámení z 25. mája 1994 upozornila španielske orgány, že v prípade nepredloženia odpovede alebo predloženia nedostatočnej odpovede bude musieť začať konanie vo veci formálneho zisťovania. Komisia však nezačala toto konanie po prijatí odpovede z 30. septembra 1994, v ktorej Španielske kráľovstvo spochybnilo, že by schémy oslobodenia mali povahu štátnej pomoci. Žalobcovia z toho vyvodili, že Komisia považovala túto odpoveď za dostatočnú a že dotknuté schémy nepredstavovali pomoc v zmysle článku 87 ES.

117 Žalobcovia sa domnievajú, že uvedené tvrdenia podporuje aj list z 18. júla 1995 zaslaný Komisiou predkladateľom sťažnosti z roku 1994, v ktorom ich informovala o postupe v konaní a ktorý obsahuje náznaky toho, že dotknuté schémy oslobodenia nepredstavovali štátnu pomoc.

118 Na základe ostatných okolností sa dalo ďalej predpokladať, že Komisia konkludentne pripustila, že schémy oslobodenia nepredstavovali štátnu pomoc. Po prvé Komisia v úradnom vestníku neuverejnila oznámenie informujúce tretie osoby o neistej povahe schém oslobodenia. Po druhé Komisia uznala vo svojich dokumentoch, že preskúmanie schém oslobodenia sa zdržalo. V tejto súvislosti sa však nič nevytýkalo vnútroštátnym orgánom v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania ani v napadnutých konečných rozhodnutiach. Po tretie žiadosť Komisie z 3. februára 2000 o informácie od španielskych orgánov neodkazuje na sťažnosť z roku 1994. Naopak z nej vyplýva, že Komisia plánovala preskúmať schémy oslobodenia v provincii Álava na základe rozhodnutia 1999/718 (pozri bod 68 vyššie). Tento list navyše neobsahoval príkaz poskytnúť informácie týkajúce sa príjemcov dotknutých opatrení; tieto informácie ani nemali nijaký vplyv na údajné schémy pomoci, ktoré sa posudzujú *in abstracto*. Po štvrté rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania rovnako nie je spojené so sťažnosťou z roku 1994. Zakladá sa naopak na oznámení

Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci pri opatreniach týkajúcich sa priameho zdaňovania podnikov (Ú. v. ES C 384, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 277, ďalej len „oznámenie o daňovej pomoci z roku 1998“).

119 Okrem toho okolnosť, že Komisia prijala rozhodnutia týkajúce sa iných daňových režimov Territorios Históricos Álava, Vizcaya a Guipúzcoa po roku 1994 nič nemení na skutočnosti, že sa pôvodne domnievala, že schémy oslobodenia nepredstavovali štátnu pomoc. Rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania a napadnuté konečné rozhodnutia dokazujú svojvoľný postup Komisie, ktorá okrem toho neodôvodnila, prečo boli prednostne posúdené schémy z roku 1996 zavádzajúce iné daňové výhody, akými boli daňové úľavy a zníženie základu dane, hoci sa domnievala, že tieto boli menej „agresívne“ ako zvýhodnenia z roku 1993 v prejednávanej veci.

120 Vo svojej replike žalobcovia uviedli niekoľko skutočností, z ktorých vyplýva, že Komisia výslovne zamietla sťažnosť z roku 1994 preto, lebo schémy oslobodenia nepredstavovali štátnu pomoc.

121 Z rozpravy španielskeho Senátu z 22. apríla 1997 (*Boletín Oficial de las Cortes Generales* z 28. apríla 1997, č. 204, 681/000550) tiež vyplýva, že na stretnutí 17. marca 1997 člen Komisie poverený otázkami hospodárskej súťaže oznámil delegácií Comunidad autónoma de La Rioja, že sťažnosť z roku 1994 „nepatrí do právomocí Európskej únie, ale dotknutého členského štátu“. Taktiež z jedného novinového článku uverejneného na internete 24. októbra 2002 vyplýva, že na túto sťažnosť sa už viac neprihliadalo. Žalobcovia z týchto dvoch skutočností vyvodzujú, že Comunidad autónoma de La Rioja vstúpila do konania v rámci sťažnosti z roku 1994 a že Komisia túto sťažnosť výslovne zamietla z dôvodu, že schémy oslobodenia nepredstavovali štátnu pomoc, keďže sa netýkali práva Spoločenstva. Žalobcovia vyvodzujú z rozhodnutia Komisie týkajúceho sa pomoci poskytnutej podniku Ramondín, že v rámci sťažnosti proti tejto pomoci Comunidad autónoma de La Rioja odmietla spochybniť zlučiteľnosť samostatnej Normy Foral č. 22/1994 (Álava) s právom týkajúcim sa štátnej pomoci. Domnievajú sa, že túto zmenu prístupu vysvetľuje vyššie uvedené zamietnutie sťažnosti z roku 1994. Komisia napokon nijako nepripomenula túto sťažnosť, ani že sa jej preskúmanie oddialilo z praktických dôvodov viacerých konaní, ktoré uskutočnila od roku 1997 proti rôznym daňovým režimom Territorios Históricos Álava, Vizcaya a Guipúzcoa. Komisia predovšetkým uvedenú sťažnosť nespomenula vo svojich

pripomienkach k prejudiciálnym otázkam predložených Súdnemu dvoru španielskym súdom v rámci konaní vo veciach, v ktorých bolo prijaté uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 16. februára 2000, Juntas Generales de Guipúzcoa a i. (C-400/97 až C-402/97, Zb. s. I-1073), týkajúce sa troch dotknutých schém oslobodenia. Taktiež rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania týkajúce sa týchto schém odkazuje len na sťažnosť z 5. januára 2000.

122 V dôsledku toho ani list z 18. júla 1995 zaslaný Komisiou predkladateľom sťažnosti z roku 1994, ani list z 19. januára 1996, ktorým požiadala španielske orgány o predloženie ďalších informácií, nebránia Súdu prvého stupňa konštatovať, že člen Komisie poverený otázkami hospodárskej súťaže potvrdil v roku 1997, že uvedená sťažnosť bola zamietnutá. List z 18. júla 1995 naopak výslovne oznamoval, že bude prijaté rozhodnutie a že bude oznámené sťažovateľom.

123 Podľa žalobcov sa Komisia teda domnievala, že dotknuté opatrenia v čase nadobudnutia svojej účinnosti nepredstavovali štátnu pomoc.

124 Po druhé žalobcovia tvrdia, že sporné rozhodnutia je možné vysvetliť len tým, že došlo k vývoju politiky v oblasti štátnej pomoci, čo viedlo k zmene kritéria pri posúdení niektorých daňových opatrení. Tiež tvrdia, že došlo k vývoju spoločného trhu v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

125 Žalobcovia zdôrazňujú, že návrh Komisie, ktorý bol základom nariadenia č. 659/1999, neupravoval kategóriu existujúcej pomoci, ktorá je dnes upravená v jeho článku 1 písm. b) bode v). Domnievajú sa, že práve toto ustanovenie bolo doplnené *a posteriori*, aby sa zohľadnili neskoršie zmeny politiky Komisie v oblasti štátnej pomoci. Okrem toho z odôvodnenia č. 4 uvedeného nariadenia vyplýva, že toto ustanovenie sa skutočne

týkalo vývoja politiky Komisie v oblasti štátnej pomoci, pričom žalobcovia z toho vyvodzujú, že vývoj spoločného trhu je synonymom vývoja v rámci politiky v oblasti štátnej pomoci.

126 Podľa žalobcov z rezolúcie Rady a zástupcov vlád členských štátov na zasadnutí Rady 1. decembra 1997 o kódexe správania pri zdaňovaní podnikateľskej činnosti [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 2, 1998, s. 1) vyplýva, že Komisia vyjadrila svoju vôľu opätovne preskúmať daňové režimy platné v členských štátoch, pričom uviedla, že sa zmenili kritériá posúdenia. Potvrdzuje to jej oznámenie o daňovej pomoci z roku 1998 v rozsahu, v akom v ňom Komisia uviedla, že pristúpi „k preskúmaniu v každom jednotlivom prípade“ daňových režimov „na jeho základe“. Žalobcovia dopĺňajú, že rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania vyslovene odkazuje na toto oznámenie.

127 Okrem toho sa domnievajú, že rozhodnutie 93/337, ktoré uviedla Komisia, nie je dobrým odkazom. Podľa žalobcov Komisia totiž označila daňové úľavy z roku 1988, o ktoré ide v rozhodnutí 93/337, za selektívne opatrenia, pretože sa uplatnili len na niektoré hospodárske činnosti. Komisia nepoužila kritérium spojené s minimálnou výškou investícií. Naopak, opatrenia oslobodenia, o ktoré ide v tejto veci, nevylučujú žiadnu činnosť, a mohli byť teda v roku 1993 oprávnene považované za všeobecné opatrenia.

128 Žalobcovia tiež uvádzajú rozhodnutie Komisie 2003/755/ES zo 17. februára 2003, týkajúce sa schémy pomoci poskytnutej Belgickom v prospech koordinačných centier usadených v Belgicku [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 282, s. 25), v ktorom Komisia pripustila, že článok 1 písm. b) bod v) nariadenia č. 659/1999 sa uplatní v prípade, ak po tom, ako sa pôvodne domnievala, že opatrenie nepredstavuje pomoc, zmenila svoje stanovisko a domnievala sa, že je takou pomocou.

129 Žalobcovia si preto myslia, že došlo k vývoju politiky v oblasti štátnej pomoci v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

130 Po tretie žalobcovia zdôrazňujú, že dotknuté daňové opatrenia sa nezmenili.

131 Domnievajú sa, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď odmietla považovať dotknuté opatrenia za existujúce pomoci v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

132 Komisia, ktorú podporuje Comunidad autónoma de La Rioja, navrhuje zamietnuť túto prvú časť žalobného dôvodu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

133 Na úvod je potrebné pripomenúť, že Zmluva zavádza rôzne konania podľa toho, či ide o existujúcu alebo novú pomoc. Zatiaľ čo nové pomoci musia byť podľa článku 88 ods. 3 ES Komisii vopred oznámené a nemôžu byť vykonané, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou, existujúca pomoc môže byť v súlade s článkom 88 ods. 1 ES naďalej poskytovaná dovtedy, kým Komisia nerozhodne o jej nezlučiteľnosti (rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Zb. s. I-877, bod 20). Existujúca pomoc môže teda byť prípadne len predmetom rozhodnutia o nezlučiteľnosti s účinkami do budúcnosti (rozsudok Demesa, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 172).

134 Z článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999, ktoré nadobudlo účinnosť 16. apríla 1999, a teda bolo uplatniteľné pri prijatí napadnutých konečných rozhodnutí, vyplýva, že existujúca pomoc je okrem iného „pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc, pretože možno stanoviť, že v čase, keď nadobudla účinnosť, nepredstavovala pomoc a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval“.

135 Žalobcovia tvrdia, že boli splnené všetky tri podmienky podľa článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999. Komisia sa domnieva, že prvé dve podmienky týkajúce sa toho, že dotknuté schémy nepredstavovali schémy pomoci v čase, keď nadobudli účinnosť, ale stali sa následne pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu, neboli v prejednávanej veci splnené (pozri bod 78 rozhodnutia 2003/28, bod 76 rozhodnutia 2003/86 a bod 74 rozhodnutia 2003/192).

136 Treba preskúmať, či sa Komisia správne domnievala, že tieto podmienky neboli v prejednávanej veci splnené.

137 Čo sa týka prvej podmienky, žalobcovia tvrdia, že Komisia implicitne aj explicitne pripustila, že dotknuté schémy nepredstavovali v čase nadobudnutia ich účinnosti schémy štátnej pomoci.

138 Po prvé žalobcovia vo svojej replike uviedli, že Komisia výslovne zamietla sťažnosť z roku 1994.

139 Z dokumentov uvedených v spise však vyplýva, že Komisia pokračovala vo svojom šetrení týkajúcom sa sťažnosti z roku 1994 (pozri bod 21 a nasl. vyššie) avšak bez toho, aby prijala akékoľvek výslovné rozhodnutie.

140 Komisia listom z 18. júla 1995 informovala sťažovateľov, že pokračuje vo svojom posúdení španielskeho daňového systému a platných systémov daňovej samosprávy v členských štátoch, pričom prihliadala najmä na prebiehajúci spoločný vývoj v rôznych členských štátoch. Komisia uviedla, že jej služby zhromažďujú potrebné údaje, že pokračovať v konaní o sťažnosti rozhodne, keď budú tieto otázky vyriešené, a že im oznámi svoje rozhodnutie. Z uvedeného jasne vyplýva, že Komisia pokračovala v konaní o sťažnosti, a že teda neprijala žiadne rozhodnutie.

141 Komisia tiež listom z 19. januára 1996 oznámila Španielskemu kráľovstvu, že skúma dopad dotknutých daňových ustanovení na hospodársku súťaž, a vyzvala ho na predloženie informácií o osobách, ktoré využili dotknuté opatrenia. Bez ohľadu na otázku, či bola v tejto súvislosti Komisii doručená odpoveď, čo je vec v ktorej sa účastníci konania nezhodujú, treba konštatovať, že tento list v každom prípade dokazuje, že Komisia v uvedenom čase nezaujala svoj postoj k dotknutým schémam (pozri analogicky v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, Gestevisión Telecinco/Komisia, T-95/96, Zb. s. II-3407, bod 88).

142 Napokon treba konštatovať, že text otázky jedného španielskeho senátora, položenej španielskej vláde, týkajúcej sa stretnutia zo 17. marca 1997 nepochádza od Komisie a potvrdzuje len skutočnosť, že návrhy, ktoré boli údajne predložené členom Komisie povereným otázkami hospodárskej súťaže, boli predložené v rámci rokovaní vnútroštátneho parlamentu. Takú skutočnosť nie je možné považovať za prijatie výslovného stanoviska Komisie bez ohľadu na jej obsah.

143 Okrem toho ani novinový článok, ani dedukcie žalobcov o postoji sťažovateľov či Komisie v rámci iných konaní nemôžu preukázať, že by Komisia v prejednávanej veci prijala rozhodnutie.

144 Preto treba uviesť, že žiadny z predložených dokumentov nepredstavuje rozhodnutie zaslané členským štátom a že žiadna z predložených skutočností nemôže preukázať, že Komisia zaujala jasné a výslovné stanovisko (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 5. apríla 2006, Deutsche Bahn/Komisia, T-351/02, Zb. s. II-1047, body 46 až 49).

145 Preto nebolo dokázané, že by existovalo výslovné rozhodnutie Komisie, podľa ktorého by dotknuté schémy nepredstavovali v čase nadobudnutia ich účinnosti schémy štátnej pomoci.

146 Po druhé žalobcovia tvrdia, že Komisia nebola povinná skončiť predbežné preskúmanie pomoci rozhodnutím v zmysle článku 249 ES a mohla svojím mlčaním vyjadriť stanovisko, že skúmané opatrenia nepredstavujú pomoc.

147 Taký výklad nie je možné prijať.

148 Treba totiž pripomenúť, že samotné mlčanie inštitúcie nemôže mať záväzné právne účinky, ktoré by sa mohli dotknúť záujmov žalobcu, okrem prípadu, keď je takýto následok výslovne upravený ustanovením práva Spoločenstva. Právo Spoločenstva v niektorých špecifických prípadoch stanovuje, že mlčanie inštitúcie má povahu rozhodnutia, ak bola táto inštitúcia požiadaná o zaujatie stanoviska a keď sa v určitej stanovenej lehote nevyjadrila. Ak neexistujú takéto výslovné ustanovenia určujúce lehotu, po ktorej uplynutí je implicitné rozhodnutie považované za prijaté, a stanovujúce obsah tohto rozhodnutia, tak sa nečinnosť inštitúcie nemôže porovnávať s rozhodnutím, lebo inak by bol narušený systém právnej ochrany vytvorený Zmluvou (rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 1999, Sodima/Komisia, T-190/95 a T-45/96, Zb. s. II-3617, body 31 a 32).

149 V prejednávanej veci je nepochybné, že dotknuté daňové režimy, ktoré boli zavedené v roku 1993, neboli oznámené Komisii.

150 Predpisy platné v oblasti štátnej pomoci však nestanovujú, že mlčanie Komisie zodpovedá implicitnému rozhodnutiu o neexistencii pomoci, predovšetkým ak dotknuté opatrenia neboli oznámené Komisii. Komisia, ktorá má výlučnú právomoc, pokiaľ ide o rozhodovanie o prípadnej nezlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom, je totiž po skončení predbežného preskúmania týkajúceho sa vnútroštátneho opatrenia povinná prijať voči dotknutému členského štátu rozhodnutie, ktorým konštatuje, že nejde o pomoc, alebo že pomoc je zlučiteľná, alebo že treba začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES (rozsudok Gestevisión Telecinco/Komisia, už citovaný v bode 141 vyššie, body 53 až 55).

151 Také rozhodnutie, ktoré sa navyše oznamuje členskému štátu, nemôže byť urobené konkludentne a nemôže vyplývať z toho, že Komisia po určitú dobu mlčala.

152 V prejednávanej veci teda nemožno pripustiť, aby Komisia mohla prijať implicitné rozhodnutie, podľa ktorého by dotknuté daňové režimy nepredstavovali v čase nadobudnutia ich účinnosti schémy pomoci.

153 Samotná okolnosť, že Komisia nezačala o určitom štátnom opatrení konanie vo veci formálneho zisťovania počas relatívne dlhého obdobia, nemôže priznať sama osebe tomuto opatreniu objektívnu povahu existujúcej pomoci, ak ide o pomoc. Akékoľvek pochybnosti, ktoré mohli v tejto súvislosti vzniknúť, môžu byť nanajvýš posúdené tak, že vyvolali v príjemcoch legitímnu dôveru, ktorá by bránila vráteniu už poskytnutej pomoci (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. apríla 2002, Government of Gibraltar/Komisia, T-195/01 a T-207/01, Zb. s. II-2309, bod 129).

154 Okrem toho žalobcovia nevyzvali Komisiu, aby zaujala stanovisko k sťažnosti z roku 1994, čo by spôsobilo, že by po márnom uplynutí dvojmesačnej lehoty mohli začať konanie o nečinnosť podľa článku 232 ES, takže by boli, v rozpore s tým, čo žalobcovia tvrdia (pozri bod 113 vyššie), oprávnení tak urobiť, rovnako ako sú oprávnení v rámci tohto konania podať žalobu o neplatnosť konečných rozhodnutí prijatých Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 26. novembra 1996, T. Port, C-68/95, Zb. s. I-6065, bod 59).

155 V dôsledku toho sa nemôže nijaké konkludentné rozhodnutie o neexistencii pomoci považovať za prijaté z dôvodu, že Komisia v danej veci mlčala.

156 Tvrdenia žalobcov, ktoré sa zakladajú po prvé na judikatúre, po druhé na správaní Komisie v prejednávanom prípade a po tretie na niektorých ustanoveniach oznámení Komisie, nemôžu toto posúdenie zmeniť.

157 Po prvé, judikatúra uvádzaná žalobcami (rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 45; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 17. júna 1999, ARAP a i./Komisia, T-82/96, Zb. s. II-1889, bod 28), sa totiž týkala situácií, v ktorých boli prijaté výslovné rozhodnutia Komisie, a nie je teda relevantná v prejednávanom prípade. Rovnako rozsudok Súdneho dvora z 11. decembra 1973, Lorenz (120/73, Zb. s. 1471), uplatniteľný na oblasť oznámenej pomoci nie je uplatniteľný na oblasť neoznámenej pomoci, ako je to v tomto prípade (rozsudky Súdneho dvora z 11. júla 1996, SFEI a i., C-39/94, Zb. s. I-3547, body 46 až 48, a z 15. februára 2001, Rakúsko/Komisia, C-99/98, Zb. s. I-1101, bod 32; pozri rozsudky Súdu prvého stupňa Gestevisión Telecinco/Komisia, už citovaný v bode 141 vyššie, body 77 a 78, a z 15. júna 2005, Regione autónoma della Sardegna/Komisia, T-171/02, Zb. s. II-2123, bod 48 a tam citovanú judikatúru).

158 Po druhé tvrdenia zakladajúce sa na správaní Komisie treba zamietnuť.

159 Na to, že Komisia nereagovala po odpovedi Španielskeho kráľovstva z 30. septembra 1994, alebo na skutočnosť, že Komisia pripustila vo svojich písomnostiach omeškanie pri preskúmaní dotknutých daňových režimov, nie je možné sa užitočne odvolávať na preukázanie toho, že existovalo rozhodnutie Komisie, podľa ktorého nešlo v prejednávanej veci o pomoc. Okrem toho, v rozpore s tým, čo tvrdia žalobcovia, list z 18. júla 1995 zaslaný Komisiou žalobcom (pozri bod 26 vyššie) potvrdzuje, že Komisia pokračovala vo svojom šetrení, a tento list nepripúšťa, že bolo prijaté konkludentné rozhodnutie, že dotknuté daňové režimy v čase, keď nadobudli účinnosť, nepredstavovali schémy pomoci.

160 Okrem toho žalobcovia uvádzajú skutočnosť, že rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania odkazuje len na sťažnosť z 5. januára 2000 (pozri bod 31 vyššie) a nie na sťažnosť z roku 1994.

161 V tejto súvislosti treba uviesť, že rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania sa týka troch sporných daňových režimov, pričom však nespomína sťažnosť z roku 1994. Toto rozhodnutie bolo totiž prijaté Komisiou na základe sťažnosti z 5. januára 2000 podanej konkurentmi jedného z podnikov, ktorému bolo poskytnuté oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb.

162 Skutočnosť, že sťažnosť z roku 1994 nebola spomenutá v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, nemôže totiž znamenať, že Komisia urobila konkludentné rozhodnutie pripúšťajúce, že dotknuté schémy nepredstavovali štátnu pomoc, keďže, ako bolo už uvedené (pozri bod 152 vyššie), také rozhodnutie nemôže byť konkludentné.

163 Čo sa týka tvrdenia založeného na prijatí rozhodnutí týkajúcich sa iných daňových režimov zavedených žalobcami po sťažnosti z roku 1994 Komisiou a na svojvoľnej povahe napadnutých rozhodnutí, treba ho tiež zamietnuť ako irelevantné z hľadiska uvedeného žalobného dôvodu, ktorý sa týka pojmu existujúcej pomoci.

164 Po tretie z oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983 ani z oznámenia z roku 1991 nie je možné vyvodiť nijaké tvrdenie.

165 Oznámenie o protiprávnej pomoci z roku 1983 totiž práve naopak pripomína povinnosť oznámiť plánovanú pomoc, a predovšetkým uvádza, že každý príjemca protiprávne poskytnutej pomoci, „t. j. bez toho, aby Komisia rozhodla o jej zlučiteľnosti s konečnou platnosťou“, môže byť vyzvaný na jej vrátenie. Isteže, toto oznámenie tiež uvádza, že keď sa Komisia dozvie o prijatí opatrení protiprávnej pomoci členským štátom, uverejní v úradnom vestníku osobitné upozornenie, ktorým oznámi prípadným príjemcom tejto

pomoci jej neistú povahu (pozri bod 11 vyššie). V súvislosti s vyššie uvedenou judikatúrou sa však nie je možné domnievať, že neuverejnenie takého upozornenia je možné prirovnať k prijatiu konkludentného rozhodnutia o neexistencii pomoci (rozsudok Sodima/Komisia, už citovaný v bode 148 vyššie).

166 Z oznámenia z roku 1991 nie je okrem toho možné vyvodiť nijaké tvrdenie, na aké sa odvolávajú žalobcovia (pozri bod 112 vyššie). Toto oznámenie totiž najmä stanovuje, že v prípade nedostatočnej odpovede od členského štátu si Komisia „vyhradzuje" možnosť uplatniť niektoré zo svojich právomocí (príkaz pozastaviť dotknuté opatrenia alebo výzva na predloženie pripomienok a údaje potrebné na posúdenie zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom), pričom dospela k záveru, že „Komisia má v úmysle použiť tieto právomoci v každom prípade, v ktorom je to potrebné na ukončenie porušovania ustanovení Zmluvy v oblasti štátnej pomoci". Z uvedeného oznámenia teda nijako nevyplýva, že by neexistencia formálnej odpovede Komisie zodpovedala jej konkludentnému rozhodnutiu, ktoré by pripúšťalo, že dotknuté opatrenia nie je možné považovať za pomoc.

167 V dôsledku toho treba zamietnuť tvrdenie, že Komisia konkludentne zamietla sťažnosť z roku 1994 a pripustila, že dotknuté schémy nepredstavovali schémy štátnej pomoci.

168 Z uvedeného vyplýva, že nebola preukázaná existencia rozhodnutia Komisie, ktoré by pripúšťalo, že dotknuté schémy nepredstavovali v čase nadobudnutia účinnosti schémy štátnej pomoci.

169 Keďže táto prvá podmienka článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 nie je splnená, dotknuté opatrenia nemôžu byť považované za existujúce pomoci v zmysle tohto ustanovenia.

170 Preto je neúčinná argumentácia týkajúca sa druhej podmienky, ktorá sa snaží preukázať, že dotknuté opatrenia sa stali pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu.

171 V každom prípade, čo sa týka argumentácie žalobcov, ktorá sa týka druhej podmienky článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999, treba ju považovať za neprípustnú.

172 Žalobcovia totiž tvrdia, že z článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 a z odôvodnenia č. 4 tohto nariadenia vyplýva, že pojem vývoja spoločného trhu je synonymom vývoja v rámci politiky v oblasti štátnej pomoci (pozri bod 125 vyššie).

173 Treba však pripomenúť, že pojem „vývoj spoločného trhu" je možné chápať ako zmenu ekonomickej a právnej situácie v oblasti dotknutej príslušným opatrením (rozsudok Súdneho dvora z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, Zb. s. I-5479, bod 71). Taká zmena môže najmä vyplývať z liberalizácie trhu, ktorý bol pôvodne uzavretý pred hospodárskou súťažou (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 4. apríla 2001, Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia/Komisia, T-288/97, Zb. s. II-1169, bod 89).

174 Tento pojem sa naopak nevzťahuje na prípad, keď Komisia zmení svoje posúdenie len z dôvodu, ktorý spočíva v prísnejšom uplatnení pravidiel Zmluvy v oblasti štátnej pomoci (rozsudok Belgicko a Forum 187/Komisia, už citovaný v bode 173 vyššie, bod 71). V tejto súvislosti treba pripomenúť, že povaha štátneho opatrenia ako existujúcej alebo novej pomoci nemôže závisieť od subjektívneho posúdenia Komisie a musí byť stanovená nezávisle od akejkoľvek skoršej správnej praxe Komisie (rozsudky Súdu prvého stupňa Government of Gibraltar/Komisia, už citovaný v bode 153 vyššie, bod 121, a z 23. októbra 2002, Diputación Foral de Guipúzcoa a i./Komisia, T-269/99, T-271/99 a T-272/99, Zb. s. II-4217, bod 80, a Diputación Foral de Álava a i./Komisia, T-346/99 až T-348/99, Zb. s. II-4259 bod 84).

175 Z uvedeného vyplýva, že samotné zistenie vývoja politiky v oblasti štátnej pomoci nemôže samo osebe predstavovať „vývoj spoločného trhu“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999, keďže sa objektívny pojem štátna pomoc, ako vyplýva z článku 87 ES, sám osebe nezmenil.

176 V prejednávanom prípade nemôže žiadne z tvrdení žalobcov, ktoré sa týkali vývoja politiky v oblasti štátnej pomoci, preukázať, že došlo k „vývoj[u] spoločného trhu“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

177 Na podporu svojej argumentácie týkajúcej sa vývoja politiky v oblasti štátnej pomoci sa žalobcovia odvolávajú na prijatie kódexu správania pri zdaňovaní podnikateľskej činnosti Radou Európskej únie 1. decembra 1997 (pozri bod 126 vyššie).

178 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti uvádza, že členské štáty sú povinné progresívne odstraňovať určité daňové opatrenia označené za škodlivé, pokiaľ Komisia vyjadrí svoj zámer preskúmať alebo opätovne preskúmať daňové režimy platné v členských štátoch vo vzťahu k pravidlám týkajúcim sa štátnej pomoci (body D a J kódexu správania).

179 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobcovia, nebola v kódexe správania uvedená žiadna zmena kritéria posúdenia pojmu štátna pomoc a žalobcovia navyše svoje tvrdenie nijako v tejto súvislosti nepodporili.

180 Žalobcovia sa tiež odvolávajú na oznámenie o daňovej pomoci z roku 1998, ktoré podľa nich stanovovalo, že daňové režimy budú opätovne preskúmané v každom jednotlivom prípade (pozri bod 126 vyššie).

181 V tomto oznámení o daňovej pomoci z roku 1998, ktoré sa vo veľkej miere zakladalo na judikatúre Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa a ktoré obsahuje objasnenia týkajúce sa uplatnenia článkov 87 ES a 88 ES na daňové opatrenia, však Komisia neoznámila zmenu kritérií posúdenia týkajúcich sa daňových opatrení z pohľadu článkov 87 ES a 88 ES (pozri v tomto zmysle rozsudky Diputación Foral de Guipúzcoa a i./Komisia, už citovaný v bode 174 vyššie, bod 79, a z 23. októbra 2002, Diputación Foral de Álava a i./Komisia, už citovaný v bode 174 vyššie, bod 83).

182 Žalobcovia okrem toho zdôrazňujú, že Komisia v rozhodnutí 93/337 uplatnila odlišné kritérium selektívnosti ako to, ktoré bolo použité v prejednávanom prípade (pozri bod 127 vyššie).

183 V rozhodnutí 93/337 Komisia najmä zdôraznila, že daňové opatrenia sa uplatnia len na niektoré podniky a určité hospodárske činnosti z nich nebudú mať prospech (bod III rozhodnutia). Komisia svoje rozhodnutia v napadnutých konečných rozhodnutiach založila na inom kritériu selektívnosti týkajúcom sa určitej minimálnej výšky investícií.

184 Článok 87 ods. 1 ES stanovuje, že je potrebné iba určiť, či v rámci daného právneho režimu je vnútroštátne opatrenie spôsobilé zvýhodniť „určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru“ vo vzťahu k iným podnikom. Ide o objektívny pojem, ktorý je možné posúdiť na základe rôznych kritérií selektívnosti bez toho, aby z neho bolo potrebné vyvodiť zmenu kritérií posúdenia selektívnej povahy štátnej pomoci.

185 Takže na základe uvedených tvrdení nie je možné dospieť k záveru, že by sa kritériá selektívnosti uplatnené Komisiou pri jej posúdení daňových opatrení z pohľadu článku 87 ods. 1 ES zmenili po prijatí sporných daňových opatrení (pozri v tomto zmysle rozsudok Diputación Foral de Guipúzcoa a i./Komisia, už citovaný v bode 174 vyššie, bod 79).

186 Okrem toho, aj keby sa žalobcom podarilo preukázať zmenu kritérií selektívnosti pri posudzovaní pomoci Komisiou, tvrdenie založené na existujúcej povahe dotknutých daňových opatrení nie je možné prijať. Nijako sa totiž nepreukázalo, že by táto údajná zmena kritérií selektívnosti uplatnených Komisiou vyplývala z „vývoja spoločného trhu“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že tento pojem sa netýka prípadu, keď Komisia zmení svoje posudzovanie len na základe prísnejšieho uplatňovania pravidiel podľa Zmluvy v oblasti štátnej pomoci (rozsudok Belgicko a Forum 187/Komisia, už citovaný v bode 173 vyššie, bod 71).

187 Napokon, čo sa týka rozhodnutia 2003/755, na ktoré sa odvolávajú žalobcovia, treba uviesť, že nie je relevantným dôkazom. Opatrenie, o ktoré išlo v tomto rozhodnutí, bolo totiž oznámenou pomocou, keďže bola oznámená a vopred schválená, pričom v rámci sústavného skúmania existujúcich schém pomoci podľa článku 88 ods. 1 ES sa Komisia rozhodla opätovne preskúmať dotknutú schému. Súdny dvor navyše práve v súvislosti s týmto rozhodnutím 2003/755 dospel k záveru, že pojem „vývoj spoločného trhu“ sa netýka prípadu, keď Komisia zmení svoje posudzovanie len na základe prísnejšieho uplatňovania pravidiel podľa Zmluvy v oblasti štátnej pomoci (rozsudok Belgicko a Forum 187/Komisia, už citovaný v bode 173 vyššie, bod 71). Toto rozhodnutie teda nijako nepodporuje tvrdenia žalobcov.

188 Preto žiadna zo skutočností predložených žalobcami nemôže preukázať existenciu vývoja spoločného trhu v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

189 Z uvedeného vyplýva, že dotknuté daňové režimy nie je možné považovať za schémy existujúcej pomoci v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

190 Preto prvú časť druhého žalobného dôvodu založenú na porušení článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 je potrebné zamietnuť ako nedôvodnú.

b) O druhej časti založenej na porušení článku 1 písm. b) bode ii) nariadenia č. 659/1999

Tvrdenia účastníkov konania

191 Aj v prípade, že Súd prvého stupňa odmietne pripustiť, že sa Komisia domnievala, že schémy oslobodenia boli štátnou pomocou, žalobcovia tvrdia, že z okolností v prejednávanej veci vyplýva, že považovala tieto pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom a že ich schválila v zmysle článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999. Toto ustanovenie sa totiž týkalo najmä opatrení prijatých pred nadobudnutím účinnosti nariadenia, voči ktorým Komisia nenamietala.

192 V prejednávanej veci by schválenie malo vyplývať z listu Komisie z 25. mája 1994 a jej neskoršieho postoja. Komisia totiž nezačala konanie vo veci formálneho zisťovania v primeranej lehote po prijatí písomných odpovedí od baskických orgánov, hoci bola povinná začať toto konanie, ak mala akúkoľvek pochybnosť o zlučiteľnosti dotknutých schém so spoločným trhom. Navyše ani list Komisie z 3. februára 2000, ani jej rozhodnutie z 28. novembra 2000 o začatí konania vo veci formálneho zisťovania neodkazoval na preskúmanie vykonané v roku 1994. Okrem toho Komisia napriek tomu, že sa zaviazala uverejniť neoznámené opatrenia pomoci, keď sa o nich dozvie, v úradnom vestníku, až do rozhodnutia z 28. novembra 2000 neuverejnila nijaké upozornenie.

193 Komisia podporovaná Comunidad autónoma de La Rioja tvrdí, že táto druhá časť druhého žalobného dôvodu je nedôvodná.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

194 Článok 1 písm. b) bod ii) nariadenia č. 659/1999 stanovuje, že pod existujúcou pomocou treba rozumieť „autorizovanú pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou“.

195 Treba pripomenúť, že toto ustanovenie sa týka opatrení pomoci, o ktorých Komisia rozhodla, že sú zlučiteľné.

196 Také rozhodnutie je nevyhnutne výslovné. Komisia totiž musí rozhodnúť o zlučiteľnosti dotknutých opatrení vzhľadom na podmienky stanovené v článku 87 ES a odôvodniť v uvedenej súvislosti dané rozhodnutie podľa článku 253 ES.

197 Okrem toho, ak sa tvrdí, že individuálne opatrenia sú poskytnuté podľa vopred schválenej schémy, Komisia musí pred začatím konania podľa článku 88 ods. 2 ES určiť, či sa na tieto opatrenia vzťahuje uvedená schéma, a v prípade, že to tak je, zistiť, či spĺňajú podmienky stanovené v rozhodnutí o schválení tejto schémy. Komisia tak môže považovať dotknuté opatrenia za novú pomoc iba v prípade, že pri uvedených skúmaniach dospeje k zápornej odpovedi. V prípade kladného záveru musí Komisia naopak na sporné opatrenia hľadieť ako na existujúcu pomoc a konať podľa článku 88 ods. 1 a 2 ES (rozsudky Súdneho dvora z 5. októbra 1994, Taliansko/Komisia, C-47/91, Zb. s. I-4635, body 24 až 26, a z 10. mája 2005, Taliansko/Komisia, C-400/99, Zb. s. I-3657, bod 57). Aby bolo možné určiť, či individuálne opatrenia spĺňajú alebo nespĺňajú podmienky stanovené v rozhodnutí o schválení dotknutej schémy, musí byť toto rozhodnutie o schválení nevyhnutne výslovné.

198 V prejednávanom prípade však treba konštatovať, že žalobcovia nepredložili na podporu svojich tvrdení žiadne rozhodnutie, ktorým by Komisia schválila dotknuté daňové opatrenia a ktorým by ich považovala za zlučiteľné so spoločným trhom.

199 Tvrdenie žalobcov, že schválenie vyplýva z listu Komisie z 25. mája 1994, nie je prípustné. List z 25. mája 1994 totiž len vyzýva Španielske kráľovstvo na predloženie svojich pripomienok k sťažnosti z roku 1994 bez toho, aby rozhodla o zlučiteľnosti dotknutých opatrení so spoločným trhom. Tento list preto nemôže predstavovať rozhodnutie o schválení dotknutých schém.

200 Rovnako neskorší prístup Komisie nie je možné považovať za rozhodnutie o výslovnom schválení. Takže skutočnosť, že Komisia nereagovala na pripomienky Španielskeho kráľovstva z 30. septembra 1994, ani list z 18. júla 1995 zaslaný Komisiou sťažovateľom, v ktorom sa nevyslovila o zlučiteľnosti dotknutých schém (pozri bod 26 vyššie), nemôžu predstavovať rozhodnutie o schválení dotknutých daňových režimov v zmysle článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999.

201 Napokon žalobcovia uvádzajú skutočnosť, že Komisia nespomenula šetrenie sťažnosti z roku 1994 ani v liste z 3. februára 2000, ktorým vyzvala španielske orgány na predloženie informácií tykajúcich sa sťažnosti z 5. januára 2000 (pozri bod 32 vyššie), ani vo svojom rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania. Odvolávajú sa aj na neuverejnenie dotknutých opatrení v úradnom vestníku, čo bolo v rozpore so záväzkom Komisie podľa oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983.

202 Žiadna z týchto skutočností však nemôže viesť k rozhodnutiu o existencii výslovného rozhodnutia Komisie o schválení v zmysle článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999.

203 Z uvedeného vyplýva, že druhá časť druhého žalobného dôvodu založená na porušení článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999 musí byť tiež zamietnutá ako nedôvodná.

204 Preto druhý žalobný dôvod, založený na tom, že dotknuté daňové režimy sa majú považovať za existujúce schémy pomoci, musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

2. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení procesných pravidiel vzťahujúcich sa na existujúce pomoci

205 Žalobcovia, ktorých podporuje Comunidad autónoma del País Vasco, sa domnievajú, že tým, že sa schémy oslobodenia majú považovať za existujúce pomoci, napadnuté konečné rozhodnutia porušujú článok 88 ods. 1 ES a články 17 až 19 nariadenia č. 659/1999, pretože boli prijaté v konaní týkajúcom sa novej pomoci.

206 Súd prvého stupňa konštatuje, že vzhľadom na to, že v prejednávanej veci nie je možné považovať schémy pomoci za existujúce schémy (pozri bod 204 vyššie), Komisia správne posúdila dotknuté schémy pomoci za nové pomoci. Neporušila teda procesné pravidlá, ako tvrdia žalobcovia.

207 Z uvedeného vyplýva, že tretí žalobný dôvod založený na porušení procesných pravidiel treba zamietnuť ako nedôvodný.

3. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES

a) Tvrdenia účastníkov konania

208 Žalobcovia pripomínajú, že podľa toho, čo uviedla Komisia v napadnutých konečných rozhodnutiach, schémy oslobodenia nemajú „povahu pomoci na investovanie alebo rozvoj zamestnanosti [z dôvodu, že] základom dotknutej pomoci nie je výška potrebných investícií ani počet vytvorených pracovných miest a s tým spojené náklady na zamestnancov, ale zdaniteľný základ“ [*neoficiálny preklad*].

209 Žalobcovia odmietajú, že je taká spojitosť potrebná, a odmietajú, že dotknuté schémy predstavujú prevádzkovú pomoc len na základe toho, že daň z príjmov právnických osôb bola znížená. Takéto zníženie nie je dostatočným dôvodom na popretie skutočnosti, že schémy oslobodenia majú povahu pomoci na investovanie alebo rozvoj zamestnanosti.

210 Podľa žalobcov Komisia v napadnutých konečných rozhodnutiach pripustila, že dotknuté schémy podporujú zakladanie nových spoločností. Okrem toho vyššie uvedená požiadavka, podľa ktorej schémy pomoci je možné považovať za pomoc na investovanie, len ak je vyjadrená v percentách investícií, nebola sama osebe uvedená v oznámení o schémach regionálnej pomoci z roku 1978. Percentuálne vyjadrenie výšky pomoci na investovanie slúži len na určenie toho, či daná pomoc dodržiava maximálnu výšku pomoci schválenej pre daný región. Komisia však mala odkázať na toto oznámenie, keďže toto určovalo jej postoj v čase prijatia dotknutých schém oslobodenia. Nemohla svoje rozhodnutie založiť na usmerneniach z roku 1998 bez porušenia zásady právnej istoty. Comunidad autónoma del País Vasco zastáva rovnaký názor.

211 V každom prípade žalobcovia tvrdia, že dotknuté schémy oslobodenia boli pomocou na vytváranie pracovných miest. Poskytnutie tejto pomoci totiž záviselo od vytvorenia minimálne desiatich pracovných miest a zachovaní v priemere tohto množstva

pracovných miest počas desiatich rokov. Navyše skutočnosť, že sporné schémy pomoci nie sú vyjadrené percentuálne z výšky mzdových nákladov, má vo vyššie uvedenom oznámení význam len z pohľadu výpočtu, či pomoc spĺňa schválenú výšku.

212 Komisia, ktorú podporuje Comunidad autónoma de La Rioja, navrhuje zamietnuť tento štvrtý žalobný dôvod.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

213 Po prvé žalobcovia tvrdia porušenie zásady právnej istoty z dôvodu, že Komisia uplatnila usmernenia z roku 1998, ktoré boli prijaté neskôr ako dotknuté daňové ustanovenia z roku 1993.

214 V prvom rade treba pripomenúť, že Komisia je viazaná pravidlami a oznámeniami, ktoré prijíma v oblasti preskúmania štátnej pomoci, pokiaľ sa neodchyľujú od noriem Zmluvy (rozsudok Súdneho dvora z 26. septembra 2002, Španielsko/Komisia, C-351/98, Zb. s. I-8031, bod 53).

215 Okrem toho treba uviesť, že usmernenie z roku 1998 v bode 6.1 stanovuje, že „Komisia posudzuje zlučiteľnosť regionálnej pomoci so spoločným trhom na základe tohto usmernenia, hneď ako sa začne uplatňovať“. Z usmernení z roku 1998 teda jasne vyplýva, že sa uplatňujú už od svojho prijatia, takže aj na situácie, ktoré vznikli pred tým, ako tieto usmernenia nadobudli účinnosť. Uplatňovanie dotknutých usmernení z roku 1998 teda nemôže predstavovať porušenie zásady právnej istoty.

216 Isteže, bod 6.1 upravuje výnimku, že „návrhy pomoci, o ktorých schválenie sa požiada predtým, než sa toto usmernenie oznámi členským štátom[,] a v ktorých ešte Komisia neprijala konečné rozhodnutie, sa posúdia na základe kritérií platných v čase ich predloženia na schválenie“.

217 Je však zjavné, že dotknuté schémy pomoci boli vykonané bez toho, aby boli oznámené.

218 Takže tieto schémy pomoci nemožno považovať za rovnaké, ako „návrhy pomoci, o ktorých schválenie sa požiada[lo] predtým, než sa [usmernenie z roku 1998] oznámi[lo] členským štátom“, v zmysle uvedenej výnimky, ktorá sa teda v prejednávanej veci neuplatní.

219 Navyše je potrebné v každom prípade pripomenúť, že aj za predpokladu, že by bolo možné sa domnievať, že z uplatnenia usmernenia z roku 1998 môže vyplývať protiprávnosť, mala by za následok protiprávnosť dotknutých rozhodnutí, a tým aj ich zrušenie, iba ak by táto protiprávnosť mohla mať dôsledky na ich obsah. Ak sa totiž preukáže, že v prípade neexistencie tejto protiprávnosti by Komisia dospela k rovnakému výsledku, pokiaľ predmetná vada v každom prípade nebola spôsobilá ovplyvniť obsah napadnutých rozhodnutí, nie je potrebné tieto rozhodnutia zrušiť (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. septembra 2007, González y Díez/Komisia, T-25/04, Zb. s. II-3121, bod 74 a tam citovanú judikatúru).

220 V prejednávanej veci žalobcovia tvrdia, že na jednej strane definícia pomoci na investovanie, ako bola stanovená v usmerneniach z roku 1998 a použitá Komisiou v napadnutých konečných rozhodnutiach, nebola stanovená v oznámení o schémach regionálnej pomoci z roku 1978, a na druhej strane, že Komisia nesprávne odmietla považovať schémy oslobodenia za pomoc na rozvoj zamestnanosti.

221 Treba však konštatovať, že žalobcovia nepredložili nijaký dôkaz, na základe ktorého by bolo možné rozhodnúť, že dotknuté schémy spĺňali podmienky oznámenia o schémach regionálnej pomoci z roku 1978 (pozri bod 10 vyššie) a že uplatnenie tohto oznámenia by viedlo k inému posúdeniu dotknutých daňových režimov. Konkrétne z usmernení z roku 1998, ako aj z oznámenia o schémach regionálnej pomoci z roku 1978 vyplýva, že prevádzková pomoc nemôže byť v zásade považovaná za zlučiteľnú so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES, keďže môže svojou povahou nepriaznivo ovplyvniť podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom. Okrem toho oznámenie o schémach regionálnej pomoci z roku 1978 neobsahuje definíciu pojmov prevádzková pomoc, pomoc na investovanie alebo rozvoj zamestnanosti, ktoré by boli v rozpore s výkladmi Komisie v prejednávanej veci. Naopak, uvedené oznámenie stanovilo diferencovane maximálne výšky tejto pomoci percentuálne k počiatočným investíciám a v európskych zúčtovacích jednotkách na jedno miesto vytvorené počiatočnými investíciami (pozri bod 10 vyššie), pričom sa nepreukázalo, že by ho zohľadnili dotknuté daňové režimy v tejto veci.

222 Takže za predpokladu, že by sa uplatnenie usmernení z roku 1998 namiesto oznámenia o schémach regionálnej pomoci z roku 1978 dalo považovať za nesprávne, nemalo by v žiadnom prípade dopad na obsah napadnutých konečných rozhodnutí do tej miery, že by to spôsobilo ich protiprávnosť.

223 Po druhé, čo sa týka tvrdení žalobcov, ktorými sa snažia spochybniť posúdenie Komisie vzhľadom na článok 87 ods. 3 písm. c) ES, Súd prvého stupňa pripomína, že Komisia má pri uplatnení tohto ustanovenia širokú mieru voľnej úvahy, ktorej výkon zahŕňa komplexné posúdenia hospodárskej a sociálnej povahy, ktoré musia byť vykonané v kontexte Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora z 24. februára 1987, Deufil/Komisia, 310/85, Zb. s. 901, bod 18). Súdne preskúmanie spôsobu vykonania tejto voľnej úvahy sa obmedzuje na overenie dodržania procesných predpisov a povinnosti odôvodnenia, ako aj na overenie vecnej správnosti skutkových okolností, z ktorých sa vychádza, a neexistencie nesprávneho právneho posúdenia, zjavne nesprávneho posúdenia skutkových okolností alebo zneužitia právomoci (rozsudky Súdneho dvora z 29. februára 1996, Belgicko/Komisia, C-56/93, Zb. s. I-723, bod 11, a z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia, C-372/97, Zb. s. I-3679, bod 83; rozsudok Demesa, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 273).

224 V prejednávanej veci sa Komisia v napadnutých konečných rozhodnutiach domnievala, že dotknuté daňové schémy, ktoré stanovujú oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb, čiastočne odbremeňujú podniky príjemcov od dane z príjmov a majú povahu prevádzkovej pomoci.

225 Takže sa treba domnievať, že Komisia sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia.

226 Cieľom prevádzkovej pomoci je totiž oslobodiť podnik od nákladov, ktoré by musel bežne znášať pri svojej bežnej prevádzke alebo bežných činnostiach (rozsudok Súdneho dvora z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 30; rozsudky Súdu prvého stupňa z 8. júna 1995, Siemens/Komisia, T-459/93, Zb. s. II-1675, bod 48, a z 27. novembra 2003, Regione Siciliana/Komisia, T-190/00, Zb. s. II-5015, bod 130). Z usmernení z roku 1998 tiež vyplýva, že prevádzková pomoc je zameraná na zníženie bežných výdavkov podniku (pozri bod 14 vyššie).

227 To je práve prípad oslobodenia od daní v prejednávanej veci. V tejto súvislosti vyplýva z článku 14 Normas Forales č. 18/1993, č. 5/1993 a č. 11/1993, ktoré stanovujú dotknuté oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb, že povinnosti investovať v určitej minimálnej výške a vytvoriť určitý minimálny počet pracovných miest predstavujú len podmienky prístupu k schémam pomoci, ktoré je potrebné splniť pre oslobodenie od daní (pozri bod 18 vyššie). Ak sú tieto podmienky splnené, výška pomoci závisí od pozitívneho základu dane zodpovedajúcemu prevádzkovému zisku a nie od výšky investícií. Takže napriek týmto podmienkam týkajúcim sa minimálnych investícií a vytvoreniu určitého minimálneho počtu pracovných miest, sú oslobodenia od daní vypočítané na základe zisku dosiahnutého podnikmi a nie v závislosti od výšky investícií alebo počtu vytvorených pracovných miest. Predovšetkým nie sú teda spojené s investíciami v zmysle usmernení z roku 1998 (pozri bod 15 vyššie).

228 Komisia sa teda správne domnievala, že sporné oslobodenia od daní, ktoré čiastočne odbremeňujú prijímajúce podniky od nákladov, ktoré by museli obvykle znášať predstavujú prevádzkovú pomoc a nemajú povahu pomoci na investovanie alebo rozvoj zamestnanosti.

229 V tejto súvislosti žalobcovia nepredložili nijaký dôkaz, ktorý by mohol preukázať zjavne nesprávne posúdenie Komisie, ktorej výklad je v súlade s článkom 87 ES a s cieľom neskreslenej hospodárskej súťaže, ktorý sleduje toto ustanovenie.

230 Z uvedeného vyplýva, že štvrtý žalobný dôvod založený na porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES musí byť zamietnutý.

4. O piatom žalobnom dôvode založenom na procesnej vade, porušení zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásady ochrany legitímnej dôvery a zásady rovnosti zaobchádzania

231 Žalobcovia a vedľajší účastníci konania, ktorí ich podporujú, sa subsidiárne domáhajú zrušenia povinnosti vymáhať poskytnutú pomoc uvedenú v článku 3 napadnutých konečných rozhodnutí. Na podporu svojich návrhov uvádzajú v prvom rade procesnú vadu. Ďalej tvrdia, že došlo k porušeniu zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásady ochrany legitímnej dôvery a zásady rovnosti zaobchádzania.

a) O výhrade založenej na procesnej vade

Tvrdenia účastníkov konania

232 Žalobcovia namietajú, že Komisia nezohľadnila pripomienky Španielskeho kráľovstva predložené v rámci konania vo veci formálneho zisťovania. Tvrdia, že listom zo 17. septembra 2001, predloženým ako replika na pripomienky tretích osôb, Španielske kráľovstvo uviedlo argument založený na ochrane legitímnej dôvery, aby spochybnilo možnosť vymáhať už priznané pomoci. Podľa žalobcov sa Komisia nesprávne domnievala, že tieto pripomienky boli podané po uplynutí lehoty. Taký prístup Komisie môže podľa nich spôsobiť porušenie práv na obranu členského štátu. Dodávajú, že toto správanie nebráni Súdu prvého stupňa vykonať jeho preskúmanie.

233 Komisia spochybňuje túto argumentáciu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

234 Článok 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 stanovuje, že v rozhodnutí začať konanie vo veci formálneho zisťovania Komisia vyzve daný členský štát a iné zainteresované strany, aby predložili pripomienky v stanovenej lehote, ktorá by za normálnej situácie nemala presahovať jeden mesiac a ktorá môže byť predĺžená Komisiou. Pokiaľ ide o článok 6 ods. 2 nariadenia č. 659/1999, tento stanovuje, že prijaté pripomienky sa predložia danému členskému štátu, ktorý môže odpovedať na predložené pripomienky v stanovenej lehote, ktorá by za normálnej situácie nemala presahovať jeden mesiac a ktorá môže byť predĺžená Komisiou (pozri bod 6 vyššie).

235 V tejto veci treba uviesť, že podľa článku 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 28. novembra 2000 boli španielske orgány vyzvané na predloženie svojich pripomienok, čo aj 5. februára 2001 urobili. Neskôr listom zo 17. septembra 2001 odpovedali na pripomienky predložené tretími osobami a predložili svoje pripomienky týkajúce sa tvrdenia založeného na legitímnej dôvere, v časti nazvanej „ďalšie pripomienky: legitímna dôvera bráni prijatiu rozhodnutia o vymáhaní pomoci“.

236 V napadnutých rozhodnutiach sa Komisia domnievala, že tieto ďalšie pripomienky len dopĺňajú tie, ktoré boli predložené v listoch z 5. februára 2001, takže ich nezohľadnila vzhľadom na to, že jej boli doručené po uplynutí jednomesačnej lehoty stanovenej podľa článku 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999.

237 Žalobcovia sa domnievajú, že Komisia tak porušila právo daného členského štátu na obranu.

238 V prvom rade treba pripomenúť, že porušenie práva na obranu je protiprávnosťou, ktorá má subjektívnu povahu (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering a i./Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 425 a tam citovanú judikatúru), ktorej sa musí dovolávať samotný dotknutý členský štát (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, T-198/01, Zb. s. II-2717, bod 203).

239 Takže výhrada žalobcov v prejednávanej veci založená na porušení práva dotknutého členského štátu, v tomto prípade Španielskeho kráľovstva, na obranu nie je prípustná.

240 V druhom rade aj za predpokladu, že by táto výhrada žalobcov bola prípustná, nie je prípustná na Súde prvého stupňa.

241 Podľa ustálenej judikatúry zásada rešpektovania práva na obranu vyžaduje, aby daný členský štát mohol účinne vyjadriť svoje názory na pripomienky predložené zainteresovanými tretími stranami podľa článku 88 ods. 2 ES, na ktorých Komisia chce založiť svoje rozhodnutie, a pokiaľ členskému štátu nebola daná príležitosť na vyjadrenie sa k uvedeným pripomienkam, nemôže ich Komisia včleniť do rozhodnutia proti tomuto štátu. Na to, aby takéto porušenie práva byť vypočutý viedlo k zrušeniu rozhodnutia, je však potrebné, aby neexistencia uvedenej vady mohla viesť k odlišnému výsledku konania (rozsudky Súdneho dvora z 11. novembra 1987, Francúzsko/Komisia, 259/85, Zb. s. 4393, body 12 a 13, a zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, Zb. s. I-307, body 29 až 31).

242 V prejednávanej veci žalobcovia konkrétne vytýkajú Komisii, že nezohľadnila pripomienky Španielskeho kráľovstva uvedené v liste zo 17. septembra 2001, ktoré boli odpoveďou na žiadosť jednej z tretích osôb zainteresovaných na vymáhaní protiprávne poskytnutej pomoci, t. j. Unión General de Trabajadores de La Rioja.

243 Treba však uviesť, že napadnuté rozhodnutia sa nezakladali na vyššie uvedenej požiadavke.

244 Príkaz na vymáhanie pomoci uvedený v článku 3 každého z napadnutých rozhodnutí je logickým, potrebným a výlučným následkom toho, že Komisia najprv preukázala protiprávnu povahu dotknutej pomoci, ktorá je nezlučiteľná so spoločným trhom.

245 Navyše treba konštatovať, že žalobcovia sa odvolávajú na procesnú vadu bez toho, aby tvrdili a *a fortiori* preukázali, že neexistencia uvedenej vady by mohla viesť k odlišnému výsledku konania.

246 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že výhrada založená na porušení práv na obranu dotknutého členského štátu musí byť zamietnutá.

b) O výhrade založenej na porušení zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásady ochrany legitímnej dôvery a zásady rovnosti zaobchádzania

Tvrdenia účastníkov konania

247 Žalobcovia a vedľajší účastníci konania, ktorí žalobcov podporujú, sa domnievajú, že Komisia v nich a v príjemcoch pomoci vyvolala očakávania spočívajúce v tom, že dotknuté daňové opatrenia boli „zákonné z pohľadu práva Spoločenstva“ a že sa nebude požadovať ich vrátenie.

248 Spresňujú, že aj keď sa preukáže existencia neoznámenej pomoci, jej príjemcovia sa za výnimočných okolností môžu odvolávať na legitímnu dôveru. Confebask sa navyše domnieva, že legitímna dôvera subjektov v „zákonnosť“ všeobecných pravidiel zavádzajúcich daňové zvýhodnenia musí byť prípustnejšia ako pomoc, ktorá vyplýva z individuálneho aktu.

249 V tejto súvislosti tvrdia po prvé, že list Komisie z 25. mája 1994 a jej následný prístup ich presvedčili o súlade dotknutých schém s právom Spoločenstva.

250 Komisia v tomto liste totiž upozornila, že ak nedostane dostatočnú odpoveď na svoju žiadosť o informácie, môže začať konanie podľa článku 88 ods. 2 ES. Žalobcovia však zdôrazňujú že Komisia nezačala toto konanie po prijatí odpovede od baskických orgánov. Okrem toho sa len Comunidad autónoma de La Rioja zúčastnil na stretnutiach so „španielskymi orgánmi", ako Komisia uviedla vo svojom liste z 18. júla 1995. Vnútroštátne orgány ani baskické orgány sa ho nezúčastnili. V dôsledku toho, že Komisia neprijala opatrenia preukazujúce, že pokračovala v skúmaní schém oslobodenia a konanie vo veci formálneho zisťovania začala až 28. novembra 2000, spôsobila, že sa bolo možné domnievať, že odpoveď baskických orgánov oznámená v septembri 1994 bola dostatočná a že dotknuté schémy nepredstavujú štátnu pomoc alebo prípadne predstavujú pomoc zlučiteľnú so spoločným trhom.

251 Žalobcovia a Comunidad autónoma del País Vasco najmä tvrdia, že Komisia mala povinnosť vyjadriť sa v primeranej lehote. Súdny dvor totiž už v rozsudku z 24. novembra 1987, RSV/Komisia (223/85, Zb. s. 4617) rozhodol, že lehota 26 mesiacov na rozhodnutie v rámci konania vo veci formálneho zisťovania nebola prípustná a uplatnenie zásady ochrany legitímnej dôvery spôsobilo nemožnosť vymáhania už poskytnutej pomoci. Prax Komisie navyše vychádza z tejto judikatúry a žalobcovia v tejto súvislosti tiež namietajú porušenie zásady rovnosti zaobchádzania. Okrem toho Komisia mala pri predbežnom preskúmaní tiež povinnosť náležitej starostlivosti. Prísne vyhovenie tejto povinnosti sa vyžaduje o to viac, že nebolo ťažké prijať rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, pretože tieto rozhodnutia obsahujú iba predbežné posúdenie. Napokon okolnosť, že pomoc nebola oznámená, nezbavuje Komisiu povinnosti neodkladne začať konanie vo veci formálneho zisťovania. Požiadavka právnej istoty totiž bráni napriek existencii tejto okolnosti neustálemu odďaľovaniu výkonu jej právomocí.

252 V prejednávanej veci však bolo rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania prijaté až 79 mesiacov po zaregistrovaní sťažnosti z roku 1994 Komisiou, 28. apríla 1994. Tak dlhé predbežné preskúmanie bolo neprimerané. S ohľadom na dĺžku tejto doby by vymáhanie pomoci bolo v tejto veci tiež v rozpore so zásadou riadnej správy vecí verejných.

253 Navyše, ako vyplýva z listu z 25. mája 1994, Komisia v prejednávanom prípade mala od zaregistrovania sťažnosti z roku 1994, t. j. od 28. apríla 1994, všetky dôkazy potrebné pre jej rozhodnutie. Okrem toho Komisia vo svojom liste z 19. januára 1996 nepožiadala španielske orgány o poskytnutie nijakej konkrétnej informácie a žalobcovia predložili jeden list z 5. februára 1996 v mene baskickej vlády, ktorý nebol podpísaný, o ktorom tvrdia, že predstavoval odpoveď na list Komisie z 19. januára 1996. Tento list zdôrazňuje všeobecnú povahu dotknutých opatrení a uvádza skutočnosť, že príjemcovia týchto opatrení sú všetky podniky, na ktoré sa Normas Forales môžu vzťahovať. Okrem toho rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania nespomenulo, že by došlo k nejakému oneskoreniu zo strany španielskych orgánov pri poskytnutí požadovaných informácií. Komisia sa navyše nemôže platne odvolávať na potrebu prioritne preskúmať iné daňové režimy, keďže podľa judikatúry sú vylúčené jednoduché administratívne dôvody. Napokon v napadnutých konečných rozhodnutiach Komisia pripustila, že nebolo potrebné preskúmať „skutočný dopad" daňových režimov v rámci preskúmania všeobecnej schémy pomoci.

254 Po druhé žalobcovia tvrdia, že Komisia v úradnom vestníku neuverejnila upozornenie, napriek svojmu oznámeniu o protiprávnej pomoci z roku 1983, pričom toto oznámenie spresňuje, že také upozornenie uverejní, ak sa dozvie o opatreniach protiprávnej pomoci.

255 Po tretie žalobcovia tvrdia, že z rozhodovacej praxe Komisie vyplýva, že aj v prípade neoznámenej pomoci, ak lehota predbežného preskúmania prekročila primeranú lehotu, Komisia nevyžadovala vymáhanie pomoci. Žalobcovia sa odvolávajú najmä na niektoré samostatné rozhodnutia Komisie [rozhodnutie Komisie 92/329/EHS z 25. júla 1990 o pomoci poskytnutej Talianskou vládou výrobcovi oftalmologických produktov (Industrie ottiche riunite — IOR) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 183, 1992, s. 30), a rozhodnutie Komisie 2002/15/ES z 8. mája 2001 o štátnej pomoci poskytnutej

Francúzskom v prospech spoločnosti „Bretagne Angleterre Irlande“ („BAI3“ alebo „Brittany Ferries“) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 12, 2002, s. 33)], a na rozhodnutia Komisie o koordinačných centrách [najmä rozhodnutie Komisie 2003/81/ES z 22. augusta 2002 o schéme štátnej pomoci poskytnutej Španielskym kráľovstvom „koordinačným centrám v Biscayei“ [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 31, 2003, s. 26); rozhodnutie Komisie 2003/512/ES z 5. septembra 2002 o schéme pomoci poskytnutej Nemeckom kontrolným a koordinačným centrám [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 177, 2003, s. 17); rozhodnutie Komisie 2003/438/ES zo 16. októbra 2002 o schéme štátnej pomoci C 50/2001 (ex NN 47/2000) — Financujúce spoločnosti — poskytnutej Luxemburskom [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 153, 2003, s. 40); rozhodnutie Komisie 2004/76/ES z 13. mája 2003 o schéme štátnej pomoci poskytnutej Francúzskom hlavným sídlam a logistickým centrám [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 23, 2004, s. 1); rozhodnutie Komisie 2004/77/ES z 24. júna 2003 o schéme pomoci poskytnutej Belgickom v podobe rozhodného daňového režimu pre US Foreign Sales Corporations [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 23, 2004, s. 14)]. Uvádzajú tiež rozhodnutie Komisie 2001/168/ESUO z 31. októbra 2000 o španielskych zákonoch o dani z príjmov právnických osôb [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 60, 2001, s. 57). Žalobcovia teda v prejednávanej veci tvrdia porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

256 Confebask napokon tvrdí, že Komisia prijatím oznámenia o daňovej pomoci z roku 1998 zmenila svoje posudzovanie daňových režimov členských štátov. V tejto súvislosti vyplýva z prvej výročnej správy o uplatňovaní tohto oznámenia [KOM(1998) 595 v konečnom znení], že cieľom Komisie bolo „spresniť uplatňovanie pravidiel o štátnej pomoci týkajúcich sa priameho zdaňovania právnických osôb“. Confebask tiež zdôrazňuje, že zamietnutie žalobného dôvodu založeného na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery v rozsudku Demesa a Territorio Histórico de Álava/Komisia, už citovanom v bode 70 vyššie, neprekáža zrušeniu povinnosti vymáhať už poskytnuté pomoci v prejednávanej veci.

257 Komisia, ktorú podporuje Comunidad autónoma de La Rioja, navrhuje zamietnuť túto výhradu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

— O výhrade založenej na porušení zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných z dôvodu dĺžky trvania predbežného preskúmania

258 Žalobcovia tvrdia, že začatím konania vo veci formálneho zisťovania až 28. novembra 2000, t. j. 79 mesiacov po zaregistrovaní sťažnosti z roku 1994, Komisia prekročila primeranú dĺžku trvania predbežného preskúmania, a tak porušila zásady právnej istoty a riadnej správy vecí verejných.

259 Súd prvého stupňa pripomína, že v čase podania sťažnosti z roku 1994 až do prijatia nariadenia č. 659/1999 nebola Komisia viazaná žiadnymi konkrétnymi lehotami. Komisia však mala povinnosť neodďaľovať neustále výkon svojich právomocí, aby dodržala základnú požiadavku právnej istoty (rozsudky Súdneho dvora z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 140, a z 23. februára 2006, Atzeni a i., C-346/03 a C-529/03, Zb. s. I-1875, bod 61).

260 V rozsahu, v akom má Komisia výlučnú právomoc posúdiť zlučiteľnosť štátnej pomoci so spoločným trhom, je totiž povinná v záujme náležitého uplatnenia základných pravidiel Zmluvy týkajúcich sa štátnej pomoci vykonať starostlivé a nestranné preskúmanie sťažnosti, ktorá poukazuje na existenciu pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom. Z toho vyplýva, že Komisia nemôže donekonečna predlžovať predbežné preskúmanie štátnych opatrení, ktoré sú predmetom sťažnosti. Primeranosť dĺžky skúmania sťažnosti sa musí posúdiť v závislosti od okolností každého prípadu a najmä od jeho kontextu, rôznych procesných štádií, ktoré musí Komisia vykonať, a od zložitosti prípadu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. mája 2006, Air One/Komisia, T-395/04, Zb. s. II-1343, bod 61).

261 V prejednávanej veci je zrejmé, že Komisia sa dozvedela o dotknutých schémach pomoci prostredníctvom sťažnosti z roku 1994, zaregistrovanej 28. apríla 1994. Je rovnako nesporné, že Komisia oznámila 28. novembra 2000 španielskym orgánom svoje rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania týkajúce sa dotknutých schém daňového oslobodenia.

262 Doba, ktorú možno považovať za šesť a pol roka, teda plynula odo dňa, keď sa Komisia dozvedela o dotknutých schémach pomoci, do začatia konania vo veci formálneho zisťovania týkajúceho sa týchto schém.

263 Po prvé je však potrebné uviesť, že dotknuté daňové opatrenia vyžadujú od Komisie dôkladné preskúmanie španielskej právnej úpravy. Vo svojom liste z 18. júla 1995 zaslanom sťažovateľom teda Komisia spresnila, že pokračuje vo svojom skúmaní španielskeho daňového systému a systémov daňovej autonómie v platných členských štátoch, pričom prihliada najmä na prebiehajúci spoločný vývoj v rôznych členských štátoch. Komisia uviedla, že jej služby zhromažďujú potrebné údaje, čo vyžaduje „značné úsilie na ich zozbieranie a analýzu“. Hoci zložitosť preskúmania, ktoré sa má vykonať, nemôže sama osebe odôvodniť dĺžku trvania predbežného preskúmania, je však okolnosťou, ktorú treba zohľadniť.

264 Po druhé treba konštatovať, že dĺžku konania je možné z veľkej časti pripísať španielskym orgánom.

265 List z 19. januára 1996, ktorým Komisia vyzvala španielske orgány, aby predložili informácie o príjemcoch dotknutých opatrení, ostal totiž nezodpovedaný.

266 V tejto súvislosti mala Komisia dôvod požadovať uvedené informácie. V prejednávanej veci totiž bolo poskytnuté dotknuté oslobodenie od daní na jednej strane časovo obmedzené, keďže len spoločnosti založené do 31. decembra 1994 ho mohli využiť, a na druhej strane muselo byť povolené Radou poslancov provinčnej vlády po overení požadovaných podmienok (pozri bod 18 vyššie). Takže z pohľadu rozhodnutia o zlučiteľnosti dotknutých oslobodení od daní mohla mať otázka príjemcov významnú dôležitosť najmä s ohľadom na dopad dotknutých opatrení.

267 Jediný predložený list, ktorý španielske orgány oficiálne zaslali Komisii, je však len ten z 30. septembra 1994, ktorý v zásade zdôrazňuje všeobecnú povahu vnútroštátnych opatrení a spochybňuje existenciu štátnej pomoci.

268 Je teda potrebné uviesť, že otázka Komisie z 19. januára 1996 týkajúca sa zavedenia dotknutých schém a ich prijímateľov zostala nezodpovedaná, a to aj napriek tomu, že španielske orgány požiadali listami z 19. februára a 21. marca 1996 o predĺženie lehoty na predloženie odpovede v tejto súvislosti (pozri bod 29 vyššie).

269 Isteže, žalobcovia predložili jeden list z 5. februára 1996 v mene baskickej vlády, ktorý nebol podpísaný a o ktorom tvrdia, že predstavoval odpoveď na list Komisie z 19. januára 1996. Nepredložili však dôkaz, že táto odpoveď bola oficiálne doručená Komisii a Komisia tvrdí, že ho nikdy nedostala.

270 Okrem toho listami z 19. februára a 21. marca 1996 Španielske kráľovstvo požiadalo Komisiu o predĺženie lehoty na poskytnutie odpovede na jej list z 19. januára 1996 (pozri bod 29 vyššie), čo potvrdzuje tvrdenie Komisie, že žiadna odpoveď na otázky jej nebola doručená. Navyše treba uviesť, že v každom prípade obsah tohto listu z 5. februára 1996, ktorý zdôrazňuje všeobecnú povahu dotknutých opatrení a uvádza

skutočnosť, že príjemcovia týchto opatrení sú všetky podniky, na ktoré sa Normas Forales môžu vzťahovať, neobsahoval presnú odpoveď na otázky Komisie týkajúce sa príjemcov.

271 Takže až po prijatí na jednej strane novej sťažnosti z 5. januára 2000 týkajúcej sa pomoci poskytnutej jednému podniku na základe dotknutých daňových ustanovení v Álave, na druhej strane pripomienok španielskych orgánov k uvedenej sťažnosti, sa Komisia domnievala, že má dostatok informácií na začatie konania vo veci formálneho zisťovania, čo bolo 28. novembra 2000 vzhľadom na dotknuté daňové opatrenia.

272 Napokon zo skutočností uvedených v spise nevyplýva, že Komisia bola vyzvaná na predloženie svojho stanoviska k sťažnosti z roku 1994, aby vysvetlila situáciu, a teda mohla vzhľadom na to, o čo išlo, konštatovať prípadne svoju nečinnosť.

273 Takže dĺžka predbežného konania je vzhľadom na uvedené z veľkej časti pripísateľná vnútroštátnym orgánom, ktoré okrem toho, že neoznámili dotknuté schémy, odmietli Komisii poskytnúť užitočné informácie (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 21. marca 1991, Taliansko/Komisia, C-303/88, Zb. s. I-1433, bod 43).

274 Po tretie, čo sa týka kontextu, do ktorého patria tieto daňové opatrenia, treba uviesť, že v období od roku 1996 do roku 1999 Komisia preskúmala ostatné daňové režimy zavedené žalobcami v tomto období (daňové úľavy zavedené v rokoch 1994, 1996 a 1997 a zníženia základu dane zavedené v roku 1996, o ktoré išlo najmä vo veciach, v ktorých bol prijatý rozsudok Demesa a rozsudok z 23. októbra 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia, už citovaný v bodoch 68 a 70 vyššie). V rámci rozhodovania o sťažnostiach, ktoré boli predložené v júni 1996 a v októbri 1997 proti uplatneniu daňovej úľavy vo výške 45 % a zníženia základu dane pre daň z príjmov právnických osôb na Territorio Histórico de Álava pre podniky Demesa a Ramondín, Komisia začala viaceré konania, ktoré viedli k rozhodnutiam 1999/718 a 2000/795 (pozri bod 68 vyššie) a rozhodnutiam Komisie z 17. augusta a 29. septembra 1999 o začatí konania vo veci formálneho zisťovania týkajúceho sa schém daňovej úľavy vo výške 45 % a zníženia základu dane pre

daň z príjmov právnických osôb, pričom tieto rozhodnutia o začatí konania boli v samostatných konaniach napadnuté na Súde prvého stupňa (rozsudky Diputación Foral de Guipúzcoa a i./Komisia a Diputación Foral de Álava/Komisia a i., už citované v bode 174 vyššie). Hoci sa uvedené konania samozrejme netýkajú oslobodení od daní z roku 1993, o ktoré ide v prejednávanej veci, išlo prinajmenšom tiež o daňové zvýhodnenia, ktoré boli prijaté tými istými orgánmi, ktoré môžu spôsobovať taký istý druh právnych problémov a ktoré mohla Komisia v rámci svojej voľnej úvahy v oblasti štátnej pomoci považovať za naliehavejšie, najmä vzhľadom na neexistenciu odpovedí o príjemcoch dotknutých oslobodení od daní, o ktoré ide v prejednávanej veci.

275 Z vyššie uvedeného vyplýva, že v konkrétnych okolnostiach tejto veci nespôsobila dĺžka predbežného konania porušenie všeobecnej zásady právnej istoty.

276 Napokon, čo sa týka tvrdení týkajúcich sa porušenia zásady riadnej správy vecí verejných Komisiou, treba uviesť, že sú vo svojej podstate úzko spojené s tvrdením týkajúcim sa porušenia zásady právnej istoty z dôvodu dĺžky trvania predbežného preskúmania, čiže vzhľadom na vyššie uvedené musia byť zamietnuté.

277 Na záver výhrada založená na porušení zásady právnej istoty a riadnej správy vecí verejných musí byť zamietnutá.

— O výhrade založenej na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery

278 Na úvod je potrebné pripomenúť, že na legitímnu dôveru týkajúcu sa zákonnosti pomoci sa možno odvolávať len vtedy, ak bola táto pomoc poskytnutá v súlade

s postupom upraveným v článku 88 ES (rozsudok Súdneho dvora z 20. septembra 1990, Komisia/Nemecko, C-5/89, Zb. s. I-3437, bod 14, a rozsudok Regione autónoma della Sardegna/Komisia, už citovaný v bode 157 vyššie, bod 64).

279 Regionálny orgán a starostlivý hospodársky subjekt totiž musia byť zvyčajne schopní sa ubezpečiť, či bol tento postup dodržaný (rozsudky Súdneho dvora Komisia/Nemecko, už citovaný v bode 278 vyššie, bod 14, a zo 14. januára 1997, Španielsko/Komisia, C-169/95, Zb. s. I-135, bod 51; rozsudok Demesa, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 236).

280 Okrem toho, keďže článok 88 ES nerozlišuje medzi tým, či ide o schémy pomoci alebo individuálnu pomoc, tieto zásady sa na rozdiel od toho, čo tvrdí Confebask, uplatnia aj v prípade schém pomoci (bod 248 vyššie).

281 V prejednávanej veci je nepochybné, že oslobodenia od daní uvedené v napadnutých konečných rozhodnutiach boli zavedené bez predchádzajúceho oznámenia v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES.

282 Judikatúra však nevylučuje možnosť, aby sa príjemcovia pomoci, ktorá bola protiprávna z dôvodu, že nebola oznámená, ako to bolo v prípade daných schém v tejto veci, dovolávali mimoriadnych okolností, na základe ktorých mohla byť oprávnene založená ich dôvera v súlad tejto pomoci s právom, a z toho dôvodu vzniesli námietky proti jej vráteniu (rozsudok Súdneho dvora z 10. júna 1993, Komisia/Grécko, C-183/91, Zb. s. I-3131, bod 18; pozri v tomto zmysle rozsudky Demesa a Territorio Histórico de Álava/Komisia, už citované v bode 70 vyššie, bod 51; pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, BFM a EFIM/Komisia, T-126/96 a T-127/96, Zb. s. II-3437, body 69 a 70; z 29. septembra 2000 CETM/Komisia, T-55/99, Zb. s. II-3207, bod 122, a Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia/Komisia, už citovaný v bode 173 vyššie, bod 107).

283 V prípade, že by sa žalobcovia, ktorí nie sú hospodárskymi subjektmi, ale územnými celkami, autormi dotknutých schém pomoci, mohli odvolávať na legitímnu dôveru (rozsudok Regione autónoma della Sardegna/Komisia, už citovaný v bode 157 vyššie, bod 66), je potrebné preskúmať z hľadiska týchto zásad, či z ich tvrdení vyplývajú mimoriadne okolnosti, na základe ktorých mohla byť oprávnene založená ich legitímna dôvera v súlad týchto schém pomoci s právom.

284 Žalobcovia a vedľajší účastníci konania, ktorí ich podporujú, tvrdia, že konanie Komisie predstavuje mimoriadnu okolnosť, na základe ktorej mohla byť založená ich legitímna dôvera v súlad týchto schém pomoci s právom, z dôvodu po prvé neprimeranej dĺžky predbežného konania a nečinnosti Komisie v tejto fáze, po druhé neuverejnení upozornenia pre prípadných príjemcov pomoci podľa oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983, po tretie rozhodovacej praxe Komisie a po štvrté zmeny politiky Komisie v oblasti štátnej pomoci.

285 Po prvé žalobcovia tvrdia, že neprimeraná dĺžka predbežného preskúmania v nich vyvolala legitímnu dôveru v súlad týchto schém pomoci s právom, čo je prekážkou ich vymáhania. Odvolávajú sa najmä na rozsudok RSV/Komisia, už citovaný v bode 251 vyššie (bod 17), podľa ktorého zdržanie Komisie pri rozhodnutí, že určitá pomoc je protiprávna a musí byť členským štátom zrušená a vymáhaná, môže za určitých okolností vyvolať v príjemcoch tejto pomoci legitímnu dôveru, ktorá môže brániť Komisii uložiť uvedenému členskému štátu povinnosť, aby nariadil vrátenie tejto pomoci.

286 Súd prvého stupňa však rozhodol, že okolnosti vo veci, v ktorej bol vynesený rozsudok RSV/Komisia, už citovaný v bode 251 vyššie, boli mimoriadne a neboli vôbec podobné s tými v prejednávanom prípade. Pomoc v uvedenej veci totiž bola, hoci až po jej poskytnutí prijímateľovi, formálne oznámená Komisii. Nadväzovala na zvýšené náklady spojené s transakciou, ktorú už Komisia schválila. Týkala sa odvetvia, v ktorom boli od roku 1977 vnútroštátnymi orgánmi poskytované pomoci schválené Komisiou. Posúdenie jej zlučiteľnosti so spoločným trhom nevyžadovalo dôkladné preskúmanie. Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že žalobca sa za týchto okolností mohol

dôvodne domnievať, že Komisia by nemala nijaké výhrady voči pomoci (rozsudok RSV/Komisia, už citovaný v bode 251 vyššie, body 14 až 16).

287 Uvedený prípad sa na základe týchto okolností zásadne odlišuje od toho v prejednávanej veci. Oslobodenia od daní v prejednávanej veci totiž neboli oznámené a nenadväzujú na žiadne skoršie schémy pomoci, ktoré by boli Komisiou schválené. Netýkajú sa nijakého konkrétneho odvetvia ani *a fortiori* určitého konkrétneho odvetvia, v ktorom by boli poskytované schválené pomoci. Okrem toho preskúmanie sťažnosti týkajúcej sa dotknutých schém bola, ako uviedla Komisia vo svojom liste z 18. júla 1995 zaslanom sťažovateľom, „veľmi náročná úloha najmä na… zozbieranie a analýzu“ (pozri bod 26 vyššie).

288 Žalobcovia sa teda nemôžu v tejto veci užitočne odvolávať na rozsudok RSV/Komisia, už citovaný v bode 251 vyššie.

289 Okolnosti v prejednávanej veci nie sú navyše porovnateľné s tými, o ktoré ide v rozsudku Súdu prvého stupňa z 12. septembra 2007, Koninklijke Friesland Foods/Komisia (T-348/03, neuverejnený v Zbierke). Komisia totiž v napadnutom rozhodnutí pripustila, že dotknutá holandská schéma je podobná s belgickou schémou, o ktorej sa už opakovane vyjadrila, pričom tak vyvolala legitímnu dôveru v skutočnosť, že holandská schéma nebola pomocou (rozsudok Koninklijke Friesland Foods/Komisia, už citovaný, bod 129). To nie je prípad v prejednávanej veci, keďže Komisia sa nijako nevyjadrila o dotknutej schéme, ani o inej schéme, ktorá by jej bola podobná, takým spôsobom, že by mohla vyvolať legitímnu dôveru v ich súlad s právom.

290 V dôsledku toho vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci sa nie je možné domnievať, že by dĺžka predbežného konania bola výnimočná a že by mohla vyvolať legitímnu dôveru v súlad dotknutých schém s právom.

291 Žalobcovia sa tiež odvolávajú na prístup Komisie, a predovšetkým na jej nečinnosť v predbežnom konaní, čo podľa nich vyvolalo dôvodné očakávania v súlad dotknutých schém s právom (pozri body 249 a 250 vyššie).

292 Súd prvého stupňa zistil, že Komisia listom z 25. mája 1994 vyzvala Španielske kráľovstvo, aby predložilo pripomienky k sťažnosti z roku 1994 v lehote 15 dní. Komisia v tomto liste navyše uviedla, že v prípade neodpovedania či poskytnutia nedostatočnej odpovede bude musieť po uplynutí stanovenej lehoty začať konanie vo veci formálneho zisťovania.

293 Po tom, ako bola Komisii doručená odpoveď od španielskych orgánov z 30. septembra 1994, zo skutočností uvedených v spise vyplýva (pozri bod 25 a nasl. vyššie), že sa uskutočnili stretnutia týkajúce sa dotknutých schém, čo potvrdilo, že konanie o sťažnosti pokračovalo.

294 Okrem toho Komisia listom z 18. júla 1995 oznámila sťažovateľom, že koná o ich sťažnosti, že o ďalších úkonoch rozhodne, keď budú niektoré otázky vyriešené, a že im oznámi svoje rozhodnutie.

295 Napokon Komisia listom z 19. januára 1996 oznámila Španielskemu kráľovstvu, že skúma dopad dotknutých daňových opatrení na hospodársku súťaž, a vyzvala ho v tejto súvislosti na predloženie informácií o príjemcoch, ktorí využili tieto opatrenia.

296 Súd prvého stupňa sa domnieva, že Komisia sa teda neukázala ako nečinná v konaní o sťažnosti z roku 1994. Práve naopak, vykonávala svoje šetrenie výmenou korešpondencie až do zaslania svojho listu z 19. januára 1996 Španielskemu kráľovstvu, ktorý ostal nezodpovedaný. Korešpondencia a stretnutia s Komisiou v predbežnom

konaní teda dokazujú dialóg, počas ktorého sa Komisia snažila najmä získať informácie od španielskych orgánov, aby si mohla vytvoriť prvotný názor.

297 Z listu z 19. januára 1996 navyše vyplýva, že Komisia sa k tomuto dňu domnievala, že nemá potrebné dôkazy na prijatie rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania.

298 Napriek žiadosti o informácie z 19. januára 1996, ktorá sa týkala príjemcov dotknutých schém, Komisia nedostala odpoveď od španielskych orgánov, bez ohľadu na ich žiadosť o predĺženie lehoty na tento účel (pozri bod 29 vyššie).

299 Z preskúmania vymenenej korešpondencie navyše vyplýva, že Komisia opakovane oznámila tak sťažovateľom, ako aj Španielskemu kráľovstvu, že naďalej pokračuje v konaní o sťažnosti bez toho, aby vyjadrila svoj názor na súlad týchto schém s právom.

300 Okrem toho, aj keby bolo možné sa domnievať, že Komisia sa po odoslaní svojho listu z 19. januára 1996 Španielskemu kráľovstvu odmlčala až do prijatia novej sťažnosti z 5. januára 2000, také mlčanie nemôže s ohľadom na skutočnosti v prejednávanej veci, predstavovať mimoriadnu okolnosť, na ktorej by sa mohla zakladať legitímna dôvera v súlad dotknutých daňových režimov s právom.

301 Keďže španielske orgány nedoručili Komisii odpoveď na žiadosť o informácie, ktorá by sa týkala príjemcov schém, mohla sa domnievať, ako to spresnila vo svojich písomnostiach, že nemala dôkazy, ktoré by jej umožňovali posúdiť skutočný vplyv dotknutých schém. Komisia sa mohla predovšetkým domnievať, že nič nepreukazovalo to, že by dotknuté schémy, ktoré prestali platiť na konci roka 1994, boli v prospech niektorého podniku.

302 Okrem toho v každom prípade nemôže byť také mlčanie vykladané ako konkludentné schválenie zo strany danej inštitúcie (pozri v tomto zmysle rozsudok Regione autónoma della Sardegna/Komisia, už citovaný v bode 157 vyššie, bod 69).

303 Takže tvrdenie založené na nečinnosti Komisie počas predbežného konania nie je možné prijať, keďže prístup Komisie nie je v prejednávanej veci možné považovať za mimoriadnu okolnosť, na ktorej by sa mohla zakladať legitímna dôvera v súlad dotknutých daňových režimov s právom.

304 Po druhé na podporu svojho tvrdenia založeného na legitímnej dôvere z dôvodu správania sa Komisie sa žalobcovia odvolávajú na neuverejnenie osobitného upozornenia v úradnom vestníku, ktoré by varovalo prípadných príjemcov tejto pomoci pred jej neistou povahou. Zdôrazňujú, že Komisia v oznámení o protiprávnej pomoci z roku 1983 uviedla, že keď sa dozvie o prijatí opatrení protiprávnej pomoci členským štátom, uverejní v úradnom vestníku osobitné upozornenie, ktorým oznámi prípadným príjemcom tejto pomoci jej neistú povahu, k čomu však v prejednávanej veci nedošlo.

305 Súd prvého stupňa pripomína, že Komisia sa môže viazať pri výkone svojej voľnej úvahy takými opatreniami, akými sú usmernenia, v rozsahu, v akom tieto akty obsahujú orientačné pravidlá o prístupe, ktorým sa má táto inštitúcia riadiť, a nie sú v rozpore s ustanoveniami Zmluvy (pozri rozsudok Súdneho dvora zo 7. marca 2002, Taliansko/Komisia, C-310/99, Zb. s. I-2289, bod 52 a tam citovanú judikatúru; rozsudok z 26. septembra 2002, Španielsko/Komisia, už citovaný v bode 214 vyššie, bod 53).

306 Treba uviesť, že vo svojom oznámení o protiprávnej pomoci z roku 1983 Komisia opätovne pripomenula povinnosť oznamovať pomoc podľa článku 88 ods. 3 ES. Okrem toho prípadných príjemcov štátnej pomoci informovala o neistej povahe pomoci, ktorá by im bola poskytnutá protiprávne, v tom zmysle, že každý príjemca pomoci poskytnutej protiprávne, t. j. bez toho, aby Komisia rozhodla o jej zlučiteľnosti so spoločným trhom s konečnou platnosťou, môže byť vyzvaný na jej vrátenie (pozri bod 11 vyššie).

307 Hoci je škoda, že v úradnom vestníku nebolo uverejnené upozornenie podľa oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983, nič to však nemení na skutočnosti, ako bolo pripomenuté v bode 306 vyššie, že informácia uvedená v danom oznámení je úplne jednoznačná. Navyše výklad, ktorý navrhujú žalobcovia, by dal tomuto oznámeniu o protiprávnej pomoci z roku 1983 význam, ktorý je v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES. Neistá povaha pomoci, ktorá bola poskytnutá protiprávne, totiž vyplýva z potrebného účinku povinnosti oznámenia, ktorá je stanovená v článku 88 ods. 3 ES, a nezávisí od uverejnenia či neuverejnenia upozornenia podľa oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983 v úradnom vestníku. Predovšetkým sa nemôže stať, aby vymáhanie protiprávne poskytnutej pomoci bolo nemožné len na základe toho, že Komisia neuverejnila takéto upozornenie, lebo v takom prípade by hrozilo narušenie systému preskúmania štátnej pomoci, ktorý je zavedený Zmluvou.

308 Takže neuverejnenie upozornenia podľa oznámenia o protiprávnej pomoci z roku 1983 v úradnom vestníku nepredstavuje mimoriadnu okolnosť, na ktorej by sa mohla zakladať akákoľvek dôvera v súlad protiprávne poskytnutej pomoci s právom.

309 Po tretie žalobcovia tvrdia, že rozhodovacia prax Komisie v čase skutkových okolností v tejto veci bola okolnosťou, ktorá mohla vyvolať legitímnu dôveru.

310 Treba však pripomenúť, že hoci zásada dodržiavania legitímnej dôvery patrí medzi základné zásady Spoločenstva, hospodárske subjekty nemôžu legitímne očakávať, že bude zachovaný existujúci stav, ktorý môže byť zmenený v rámci voľnej úvahy inštitúcií Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1990, Delacre a i./Komisia, C-350/88, Zb. s. I-395, bod 33). Táto zásada sa jasne uplatňuje v rámci politiky hospodárskej súťaže, ktorá sa vyznačuje tým, že Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy (pozri v oblasti stanovovania výšky pokút rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 172).

311 To je najmä prípad týkajúci sa otázky, či sú splnené podmienky na nevymáhanie protiprávne poskytnutej pomoci spočívajúce v existencii mimoriadnych okolností. Rozhodnutia týkajúce sa iných vecí v tejto oblasti majú teda iba orientačnú povahu a nemôžu vyvolať legitímnu dôveru, keďže skutkové okolnosti sú odlišné v každom jednotlivom prípade.

312 Za týchto podmienok nemôžu rozhodnutia Komisie v tejto oblasti, na ktoré sa odvolávajú žalobcovia, predstavovať osobitnú okolnosť, na ktorej by sa mohla zakladať taká legitímna dôvera.

313 Napokon, po štvrté Confebask tvrdí, že Komisia zmenila v roku 1998 svoju politiku v oblasti štátnej pomoci a odvoláva sa na legitímnu dôveru v to, že dotknuté opatrenia boli v čase ich prijatia v súlade s právom.

314 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti pripomína, že prijatie oznámení o daňovej pomoci z roku 1998 Komisiou neznamená, že táto zmenila svoje kritériá posúdenia daňových režimov členských štátov.

315 Ako už bolo totiž pripomenuté (pozri bod 180 vyššie), oznámenie o daňovej pomoci z roku 1998, ktoré sa vo veľkej miere zakladá na judikatúre Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa, obsahuje objasnenia týkajúce sa uplatnenia článkov 87 ES a 88 ES na daňové opatrenia. V tomto oznámení však Komisia neoznámila zmenu kritérií posúdenia týkajúcich sa daňových opatrení z pohľadu článkov 87 ES a 88 ES (rozsudky Diputación Foral de Guipúzcoa a i./Komisia, už citovaný v bode 174 vyššie, bod 79, a z 23. októbra 2002, Diputación Foral de Álava a i./Komisia, už citovaný v bode 174 vyššie, bod 83).

316 Takže tvrdenie založené na zmene politiky Komisie nie je možné považovať za mimoriadnu okolnosť, na ktorej by sa mohla zakladať legitímna dôvera v súlad protiprávne poskytnutej pomoci s právom.

317 Z vyššie uvedeného vyplýva, že výhradu založenú na tom, že správanie Komisie predstavovalo mimoriadnu okolnosť, na ktorej by sa mohla zakladať legitímna dôvera v súlad protiprávne poskytnutej pomoci s právom, je potrebné zamietnuť ako nedôvodnú.

— O výhrade založenej na porušení zásady rovnosti zaobchádzania

318 Žalobcovia v rámci svojho žalobného dôvodu založeného na legitímnej dôvere tvrdia, že dĺžka trvania predbežného preskúmania spôsobila porušenie zásady rovnosti zaobchádzania, lebo v niektorých svojich rozhodnutiach sa Komisia domnievala, že dĺžka konania odôvodňovala nenariadenie vymáhania dotknutej pomoci.

319 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že dodržiavanie tejto zásady vyžaduje, aby sa porovnateľné situácie neposudzovali rozdielne a rozdielne situácie neposudzovali rovnako, ak takéto posudzovanie nie je objektívne odôvodnené (pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. októbra 2006, Koninklijke Coöperatie Cosun, C-248/04, Zb. s. I-10211, bod 72 a tam citovanú judikatúru).

320 V prejednávanej veci však žalobcovia nepreukázali, že situácia týkajúca sa sporných schém pomoci je porovnateľná so situáciami dotknutými v rozhodnutiach, na ktoré sa odvolávajú a v ktorých sa Komisia domnievala, že sa nemá nariadiť vymáhanie pomoci.

321 Treba totiž konštatovať, že v rozhodnutiach, na ktoré sa žalobcovia odvolávajú, sa týkajú najmä schém pomoci, pri ktorých ich nevymáhanie bolo odôvodnené tým, že mohli skutočne vyvolať legitímnu dôveru v súlad skúmaných schém, na čo Komisia prihliadla. Komisia najmä zohľadnila skutočnosť, že neexistencia pomoci bola výslovne konštatovaná v iných rozhodnutiach týkajúcich sa podobných opatrení ako skúmané schémy v uvedených rozhodnutiach, čo teda odôvodnilo nevymáhanie pomoci (pozri rozhodnutia Komisie o koordinačných centrách, bod 255 vyššie). V niektorých prípadoch zohľadnila tiež skutočnosť, že dĺžka daného konania nebola nijako prisúditeľná dotknutému členskému štátu (pozri rozhodnutie 2001/168, bod 255 vyššie), alebo skutočnosť, že len jednému schválenému príjemcovi dotknutej schémy nebola poskytnutá sporná výhoda, a že teda nebolo čo vymáhať (pozri rozhodnutie 2003/81, bod 255 vyššie).

322 To nie je prípad v napadnutých konečných rozhodnutiach, v ktorých Komisia naopak zdôraznila, že podmienky týkajúce sa práva domáhať sa ochrany legitímnej dôvery neboli splnené (pozri body 55 a 56 vyššie), čo vzhľadom na okolnosti v prejednávanej veci bolo potvrdené Súdom prvého stupňa (pozri body 284 až 317 vyššie).

323 Z toho vyplýva, že dotknuté okolnosti v prejednávanej veci nie sú nijako podobné s tými uvedenými v rozhodnutiach, v ktorých Komisia nenariadila vymáhanie pomoci.

324 Žalobcovia teda nepreukázali porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

325 Okrem toho je potrebné uviesť, že napadnuté konečné rozhodnutia spresnili, že nemajú vplyv na možnosť, že by individuálna pomoc poskytnutá v rámci schém oslobodenia od daní bola úplne alebo čiastočne považovaná za zlučiteľnú so spoločným trhom na základe jej vlastných vlastností, či už v rámci neskoršieho rozhodnutia Komisie alebo

uplatnením nariadení o oslobodení (pozri bod 103 rozhodnutia 2003/28, bod 101 rozhodnutia 2003/86, bod 99 rozhodnutia 2003/192).

326 Výhrada založená na porušení zásady rovnosti zaobchádzania musí teda byť zamietnutá ako nedôvodná.

327 Na záver piaty žalobný dôvod založený na procesnej vade porušenia zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásady ochrany legitímnej dôvery a zásady rovnosti zaobchádzania musí byť zamietnutý v celom rozsahu.

5. O šiestom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999

a) Tvrdenia účastníkov konania

328 Po tom, ako sa žalobcovia dozvedeli o liste Komisie z 18. júla 1995, ktorý predložila v prílohe svojho vyjadrenia k žalobe, tvrdia, že obsah tohto listu mal byť spomenutý v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, aby mohli načas predložiť svoje pripomienky. Žalobcovia poukazujú predovšetkým na stretnutia, ktoré sú v ňom spomenuté a na ktorých sa zúčastnil len Comunidad autónoma de La Rioja. Tvrdia, že ak by vedeli o obsahu tohto listu, mohli by sa spýtať vnútroštátnych orgánov na stretnutia, a najmä na to, čo bolo ich predmetom. Domnievajú sa, že nemohli načas predložiť svoje pripomienky a že ich práva, ktoré im vyplývajú z postavenia vedľajších účastníkov konania, boli teda porušené.

329 Komisia tvrdí, že tento šiesty žalobný dôvod je neprípustný a v každom prípade nedôvodný.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

330 Treba pripomenúť, že článok 48 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovuje, že „uvádzanie nových dôvodov je prípustné počas konania len vtedy, ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania“.

331 V prejednávanej veci bol tento žalobný dôvod predložený žalobcami po tom, čo Komisia predložila vo svojom vyjadrení k žalobe list z 18. júla 1995. Tento žalobný dôvod treba teda považovať za založený na skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania, a teda za prípustný (rozsudok Súdneho dvora z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, bod 369 a nasl.).

332 Čo sa týka dôvodnosti tohto žalobného dôvodu, treba pripomenúť, že iné zainteresované strany ako členský štát, ktorý je zodpovedný za poskytnutie pomoci, nemôžu viesť s Komisiou také kontradiktórne konanie, ako je konanie začaté v prospech uvedeného štátu (pozri rozsudok Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, už citovaný v bode 238 vyššie, bod 192 a tam citovanú judikatúru; pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. novembra 2004, Ferriere Nord/Komisia, T-176/01, Zb. s. II-3931, bod 74).

333 V danom prípade žalobcovia okrem toho, že neboli účastníkmi správneho konania ako dotknuté tretie osoby, nijako nepreukázali, v čom nespomenutie listu Komisie z 18. júla 1995, ktorým informovala sťažovateľov o tom, že pokračuje v skúmaní španielskeho daňového systému, v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania porušila ich právo stanovené v článku 88 ods. 2 ES, t. j. predložiť počas šetrenia

pripomienky. V tejto súvislosti nekomunikácia medzi ústrednými orgánmi členského štátu a územnými celkami, na ktorú sa odvolávajú žalobcovia, predstavuje interný problém členského štátu a nemôže byť za to zodpovedná Komisia.

334 Z vyššie uvedeného vyplýva, že šiesty žalobný dôvod založený na porušení článku 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

335 V dôsledku toho musia byť žaloby vo veciach T-86/02 až T-88/02 smerujúce k zrušeniu napadnutých konečných rozhodnutí zamietnuté v celom rozsahu.

II — *O žalobách vo veciach T-30/01 až T-32/01 smerujúcich k zrušeniu rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania*

336 Vo veciach T-30/01 až T-32/01 žalobcovia navrhujú zrušiť rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 28. novembra 2000, z dôvodu, že v danej veci išlo o existujúce schémy pomoci a že Komisia tým, že ich posúdila v konaní stanovenom pre nové pomoci, porušila článok 88 ES a články 17 až 19 nariadenia č. 659/1999, ako aj zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

337 Tiež tvrdia, že v rozpore s tým, čo navrhuje Komisia, sú ich žaloby prípustné, keďže rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania stanovuje, aké procesné pravidlá sa použijú, a teda spôsobuje konečné právne účinky. Čo sa týka zvolenia druhu konania, konečné rozhodnutie len potvrdzuje rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, a prvé uvedené rozhodnutie je teda napadnuteľné.

338 Pokiaľ ide o Komisiu, tá samostatnými podaniami z 3. mája 2001 vo veciach T-30/01 až T-32/01 podala formálne námietky neprípustnosti. V rámci jej vyjadrení k žalobám z 5. júla 2002 tvrdí, že žaloby vo veciach T-30/01 až T-32/01 sa stali bezpredmetnými. Subsidiárne navrhuje, aby boli vyhlásené za neprípustné a v každom prípade za nedôvodné.

339 Súd prvého stupňa považuje za relevantné najskôr rozhodnúť o tom, či sa žaloby stali bezpredmetnými.

A — *Tvrdenia účastníkov konania*

340 Komisia v rámci svojho vyjadrenia k žalobe tvrdí, že žaloby vo veciach T-30/01 až T-32/01 sa stali bezpredmetnými.

341 Pokiaľ ide o žalobcov, tí sa domnievajú, že na jednej strane žalobný dôvod v týchto veciach a na druhej strane žalobné dôvody v spojených veciach T-86/02 až T-88/02, ktoré sa týkali žalôb proti napadnutým konečným rozhodnutiam, nie sú totožné, hoci druhý žalobný dôvod vo veciach T-86/02 až T-88/02 zopakoval žalobný dôvod uvedený vo veciach T-30/01 až T-32/01, ako to umožňuje judikatúra. V tejto súvislosti tvrdia, že čo sa týka voľby konania, konečné rozhodnutie môže iba potvrdiť skoršie rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania a nemôže opraviť porušenie, ku ktorému došlo v tomto rozhodnutí o začatí konania.

342 Žalobcovia tiež tvrdia, že rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia (T-168/99, Zb. s. II-1371), na ktorý odkazuje Komisia, nie je možné v prejednávanej veci uplatniť, pretože v uvedenej veci sa žalobná argumentácia zamerala iba na posúdenie dotknutého opatrenia ako pomoci, a nie na procesnú vadu v konaní.

343 Napokon sa žalobcovia domnievajú, že to, že Komisia prijala nové rozhodnutia o schémach oslobodenia po tom, ako boli podané žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu začať konanie vo veci formálneho zisťovania, predstavuje novú okolnosť, na základe ktorej môžu vyzvať Súd prvého stupňa, aby považoval ich žalobné návrhy o neplatnosť za rozšírené o návrh na zrušenie rozhodnutí o schémach oslobodenia.

B — *Posúdenie Súdom prvého stupňa*

344 Podľa ustanovení článku 113 rokovacieho poriadku Súd prvého stupňa môže kedykoľvek aj bez návrhu, po vypočutí účastníkov konania, vysloviť, že návrh sa stal bezpredmetným, a preto nie je dôvod rozhodnúť.

345 Žaloba o neplatnosť sa stane bezpredmetnou, ak by sa právne postavenie žalobcu nezmenilo zrušením či nezrušením napadnutého aktu. V takom prípade je teda potrebné rozhodnúť o zastavení konania (rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. júna 2000, EPAC/Komisia, T-204/97 a T-270/97, Zb. s. II-2267, bod 154).

346 V prejednávanej veci treba preskúmať, či rozhodnutie z 28. novembra 2000, ktorým sa začalo konanie vo veci formálneho zisťovania, spôsobuje naďalej právne účinky na žalobcov po tom, ako boli prijaté konečné rozhodnutia Komisie, ktorými sa skončilo konanie vo veci formálneho zisťovania, proti ktorým žalobcovia podali žaloby vo veciach T-86/02 až T-88/02, ktoré boli vyššie preskúmané a zamietnuté (pozri bod 335 vyššie).

347 Treba uviesť, že rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 28. novembra 2000 predbežne rozhodlo o existencii protiprávnej štátnej pomoci. Komisia tromi rozhodnutiami z 20. decembra 2001 rozhodla, že tri dotknuté daňové režimy predstavujú protiprávnu pomoc, sú nezlučiteľné so spoločným trhom a nariadila

ich zrušenie a vymáhanie poskytnutej pomoci, spolu s úrokmi, ktoré mali plynúť odo dňa, keď bola daná pomoc vyplatená príjemcom.

348 Vzhľadom na okolnosti v prejednávanej veci treba konštatovať, že právne postavenie žalobcov by sa nezmenilo prípadným zrušením rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania.

349 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania nespôsobuje samo osebe nijaký nezvratný účinok, pokiaľ ide o súlad opatrení, ktorých sa týka, s právom. Len konečné rozhodnutie, ktoré s konečnou platnosťou kvalifikuje tieto opatrenia ako pomoc, má totiž ten účinok, že stanoví ich protiprávnosť (uznesenie Súdu prvého stupňa zo 4. novembra 2002, Salzgitter/Komisia, T-90/99, Zb. s. II-4535, bod 14).

350 Isteže, rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania môže spôsobiť samostatné právne účinky, ktoré môžu byť predmetom žaloby o neplatnosť, pričom podľa judikatúry je možné podať žalobu aj proti takémuto rozhodnutiu, ak spôsobí také právne účinky, ktoré sú samostatné a odlišné vzhľadom na konečné rozhodnutie. Takže zastavenie uplatňovania dotknutého opatrenia, vyplývajúce s predbežného posúdenia tohto opatrenia za novú pomoc, má samostatnú povahu vzhľadom na konečné rozhodnutie, ktoré je časovo obmedzené až do skončenia konania vo veci formálneho zisťovania (rozsudok Súdneho dvora z 9. októbra 2001, Taliansko/Komisia, C-400/99, Zb. s. I-7303, body 56 až 62 a 69; rozsudky Government of Gibraltar/Komisia, už citovaný v bode 153 vyššie, body 80 až 86, a Regione Siciliana/Komisia, už citovaný v bode 226 vyššie, bod 46).

351 V prejednávanej veci je však nesporné, že nedošlo k zastaveniu uplatňovania dotknutých daňových opatrení, čo by v súlade s článkom 88 ods. 3 ES vyplývalo z predbežného posúdenia daného opatrenia ako novej pomoci.

352 Okrem toho sa zdá, že účinky napadnutých konečných rozhodnutí potlačili, keď nadobudli účinnosť, účinky predbežného rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania na jednej strane z dôvodu povahy nariadených opatrení a na druhej strane vzhľadom na skutočnosť, že nešlo o existujúce schémy pomoci. Skutočnosť, že dotknuté schémy nie sú existujúcou pomocou, totiž spôsobuje, že vymáhanie vyplatenej pomoci a následky, ktoré malo jej zrušenie a vymáhanie, potlačili následky, aké malo len jej zastavenie (pozri v tomto zmysle rozsudok EPAC/Komisia, už citovaný v bode 345 vyššie, bod 156), keďže týmito následkami je rozhodnutie o vrátení *ab initio* protiprávne prijatých výhod.

353 Navyše treba uviesť, že žalobcovia na podporu svojich žalôb vo veciach T-30/01 až T-32/01 proti rozhodnutiu o začatí konania vo veci formálneho zisťovania tvrdili, že dotknuté opatrenia boli existujúcou pomocou a že Komisia začatím konania vo veci formálneho zisťovania a ich posúdením ako novej pomoci porušila procesné pravidlá vzťahujúce sa na existujúce pomoci. Treba konštatovať, že tieto tvrdenia sa vracajú k tvrdeniam uvedeným na podporu žalôb o neplatnosť vo veciach T-86/02 až T-88/02, smerujúcich proti konečným rozhodnutiam (pozri tretí a štvrtý žalobný dôvod vo veciach T-86/02 až T-88/02, preskúmané vyššie, bod 108 a nasl.). Súd prvého stupňa však rozhodol, že Komisia správne posúdila dotknuté schémy pomoci ako novú pomoc (pozri bod 204 vyššie) a zamietol žaloby vo veciach T-86/02 až T-88/02 proti konečným rozhodnutiam (pozri bod 335 vyššie).

354 Takže vzhľadom na obsah argumentácie predloženej žalobcami v rámci žalôb proti rozhodnutiu o začatí konania vo veci formálneho zisťovania sa tieto žaloby stali bezpredmetnými.

355 Za týchto okolností, keďže Súd prvého stupňa potvrdil zákonnosť rozhodnutí Komisie, ktoré sa stali konečnými a ktoré ukladajú zrušenie dotknutých daňových režimov a vymáhanie pomoci, nemajú žalobcovia nijaký záujem na zrušení rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania.

356 Okrem toho, čo sa týka rozsudku z 9. októbra 2001, Taliansko/Komisia, už citovaného v bode 350 vyššie, a rozsudku Súdu prvého stupňa z 20. júna 2007, Tirrenia di Navigazione a i./Komisia (T-246/99, neuverejnený v Zbierke), na ktoré odkazujú účastníci konania, treba uviesť, že situácia nebola rovnaká ako tá v tejto veci. Rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, ktoré spresnilo dotknuté opatrenia novej pomoci, totiž viedlo Komisiu k prijatiu konečných rozhodnutí, ktorými boli dotknuté opatrenia posúdené ako nová pomoc, ale zlučiteľná so spoločným trhom, s výhradou splnenia určitých podmienok (rozsudok Tirrenia di Navigazione a i./Komisia, už citovaný, body 7 a 12).

357 V prejednávanej veci Komisia naopak prijala tri konečné rozhodnutia, ktorými označila tri dotknuté schémy za novú pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom.

358 Keďže toto posúdenie Komisie, ako aj vzhľadom na posúdenie nových schém pomoci, bolo schválené Súdom prvého stupňa (pozri body 204, 207 a 335 vyššie), vyplýva z toho, že opatrenia dotknutej pomoci musia byť odstránené a pomoc vrátená *ab initio* a že nie je dôvod rozhodnúť o otázke, či nemali byť pozastavené rovnaké opatrenia, ktorých pozastavenie žiadala Komisia v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, kým nebude prijaté rozhodnutie alebo rozhodnutia, ktorými sa ukončí konanie začaté napadnutým rozhodnutím (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia, už citovaný v bode 342 vyššie, body 23 až 27).

359 Žalobcovia tvrdia, že rozsudok zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia, už citovaný v bode 342 vyššie, sa v prejednávanej veci neuplatní, keďže argumentácia v danej veci sa týkala iba označenia sporného opatrenia ako pomoci, zatiaľ čo v prejednávanej veci sa tvrdenie žalobcov zakladá len na tom, že uviedli, že išlo o existujúcu pomoc a že konanie o preskúmaní bolo neplatné.

360 Súd prvého stupňa však dospel k záveru, že toto tvrdenie nemôže oslabiť záver, že žaloby vo veciach T-30/01 až T-32/01 sa stali bezpredmetnými.

361 Treba totiž pripomenúť, že rozsudok zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia, už citovaný v bode 342 vyššie, sa týkal žaloby proti rozhodnutiu Komisie začať konanie podľa článku 88 ods. 2 ES týkajúce sa daňovej úľavy a zníženia základu dane, z čoho mali prospech v uvedenom poradí Ramondín a Ramondín Cápsulas. Súd prvého stupňa sa však domnieval, že táto žaloba proti rozhodnutiu o začatí konania vo veci formálneho zisťovania sa stala bezpredmetnou z toho dôvodu, že žaloba proti konečnému rozhodnutiu Komisie, založená na rovnakom tvrdení, bola sama osebe zamietnutá Súdom prvého stupňa.

362 Súd prvého stupňa sa domnieva, že uvedená situácie je teda uplatniteľná na tú v prejednávanej veci, bez ohľadu na tvrdenie predložené žalobcami. Ako už bolo pripomenuté, tvrdenie týkajúce sa posúdenia schém pomoci za existujúcu pomoc a údajná procesná vada, boli preskúmané Súdom prvého stupňa a zamietnuté. Takže, s ohľadom na predmet sporu, rozhodnutie vo veci rozsudku zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia, už citovaného v bode 342 vyššie, je uplatniteľné v prejednávanej veci.

363 Z uvedeného vyplýva, bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o námietke neprípustnosti predloženej Komisiou či návrhu na zrušenie napadnutých konečných rozhodnutí podaného žalobcami v rámci ich replík, že je potrebné konštatovať, že žaloby vo veciach T-30/01 až T-32/01 sa stali bezpredmetnými, a preto nie je dôvod o nich rozhodnúť.

O návrhoch na nariadenie opatrení na zabezpečenie priebehu konania

364 Po prvé žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa vyzval Komisiu na predloženie niektorých dokumentov.

365 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti konštatuje, že Komisia predložila v prílohe svojho vyjadrenia k žalobe kópiu sťažnosti z roku 1994 a list z 18. júla 1995, ktorý zaslala sťažovateľom.

366 V rozsahu, v akom Súd prvého stupňa mohol preskúmať všetky žalobné dôvody žalobcov na základe dokumentov zaradených do spisu a vysvetlení poskytnutých na pojednávaní, netreba od Komisie požadovať predloženie doplňujúcich dokumentov (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2007, Sniace/Komisia, C-260/05 P, Zb. s. I-10005, body 77 až 79, potvrdzujúci rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. apríla 2005, Sniace/Komisia, T-88/01, Zb. s. II-1165, bod 81).

367 Po druhé žalobcovia navrhujú, aby sa Súd prvého stupňa oboznámil so žalobami podanými vo veciach T-30/01 až T-32/01 a T-86/02 až T-88/02 a rozhodol o nich predtým, ako rozhodne o tých podaných žalobcami vo veciach T-227/01 až T-229/01 a T-230/01 až T-232/01, ktorých predmetom sú rozhodnutia Komisie považujúce daňové režimy zavádzajúce na jednej strane daňovú úľavu vo výške 45 % z investícií a na druhej strane zníženie základu dane za schémy pomoci nezlučiteľné so spoločným trhom.

368 Súd prvého stupňa uvádza, že preskúmania vo veciach uvedených žalobcami prebiehali súčasne. Pojednávania sa tiež vo všetkých týchto veciach uskutočnili 15., 16. a 17. januára 2008 a rozsudky sú vynesené v ten istý deň, takže tento návrh na nariadenie opatrení na zabezpečenie priebehu konania sa stal bezpredmetným.

369 Návrhy žalobcov na nariadenie opatrení na zabezpečenie priebehu konania musia byť teda zamietnuté.

O trovách

I — *Veci T-30/01 až T-32/01*

370 Podľa článku 87 ods. 6 rokovacieho poriadku, ak Súd prvého stupňa konanie vo veci zastavil, rozhodne o náhrade trov konania podľa vlastnej úvahy. Vzhľadom na to, že žalobcovia nemali úspech v žalobách, ktoré podali proti konečným rozhodnutiam vo veciach T-86/02 až T-88/02, prijatých v nadväznosti na rozhodnutia o začatí napadnutého konania v rámci vecí T-30/01 až T-32/02, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania vo veciach T-30/01 až T-32/02 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava/Komisia, už citovaný v bode 342 vyššie, bod 28).

II — *Veci T-86/02 až T-88/02*

371 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo svojich návrhoch a žalobných dôvodoch úspech vo veciach T-86/02 až T-88/02, je opodstatnené zaviazať ich znášať vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania Komisie a Comunidad autónoma de La Rioja v súlade s návrhom, ktorý v tomto zmysle podali Komisia a Comunidad autónoma de La Rioja.

372 Comunidad autónoma del País Vasco a Confebask znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Veci T-30/01 až T-32/01, T-86/02 až T-88/02 sa spájajú na účely vyhlásenia rozsudku.**

2. **Vo veciach T-30/01 až T-32/01:**

   — **nie je dôvod rozhodnúť o žalobách,**

   — **Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa a Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinní nahradiť trovy konania Komisie.**

3. **Vo veciach T-86/02 až T-88/02:**

   — **žaloby sa zamietajú,**

— **Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa a Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinní nahradiť trovy konania Komisie a Comunidad autónoma de La Rioja,**

— **Comunidad autónoma del País Vasco — Gobierno Vasco a Confederación Empresarial Vasca (Confebask) znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Vilaras Martins Ribeiro Dehousse

Šváby Jürimäe

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 9. septembra 2009.

Podpisy

Obsah

Právny rámec . . . . . II - 2932

I — Právna úprava Spoločenstva . . . . . II - 2932

II — Vnútroštátna právna úprava . . . . . II - 2939

Okolnosti predchádzajúce sporu . . . . . II - 2942

Napadnuté rozhodnutia . . . . . II - 2945

I — Rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 28. novembra 2000 (veci T-30/01 až T-32/01) . . . . . II - 2945

II — Napadnuté konečné rozhodnutia (veci T-86/02 až T-88/02) . . . . . II - 2946

Konanie . . . . . II - 2951

Návrhy účastníkov konania . . . . . II - 2956

I — Vo veciach T-30/01 až T-32/01 . . . . . II - 2956

II — Vo veciach T-86/02 až T-88/02 . . . . . II - 2957

Právny stav . . . . . II - 2959

I — O žalobách vo veciach T-86/02 až T-88/02 smerujúcich k zrušeniu konečných rozhodnutí, ktorými boli dotknuté schémy pomoci vyhlásené za nezlučiteľné a nariadené vymáhanie poskytnutej pomoci . . . . . II - 2959

A — O prípustnosti vstupu Confebasku ako vedľajšieho účastníka konania v rámci žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02 . . . . . II - 2959

1. Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 2959

2. Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 2960

B — O dôvodnosti žalôb vo veciach T-86/02 až T-88/02 . . . . . II - 2962

1. O druhom žalobnom dôvode založenom na údajne už existujúcich schémach dotknutej pomoci . . . . . II - 2963

a) O prvej časti založenej na porušení článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 . . . . . II - 2963

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 2963

Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 2969

b) O druhej časti založenej na porušení článku 1 písm. b) bode ii) nariadenia č. 659/1999 . . . . . II - 2981

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 2981

Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 2982

2. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení procesných pravidiel vzťahujúcich sa na existujúce pomoci . . . . . II - 2984

3. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES . . . . . II - 2985

a) Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 2985

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 2986

4. O piatom žalobnom dôvode založenom na procesnej vade, porušení zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásady ochrany legitímnej dôvery a zásady rovnosti zaobchádzania . . . . . II - 2990

a) O výhrade založenej na procesnej vade . . . . . II - 2991

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 2991

Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 2991

b) O výhrade založenej na porušení zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, zásady ochrany legitímnej dôvery a zásady rovnosti zaobchádzania . . . . . II - 2994

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 2994

Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 2998

— O výhrade založenej na porušení zásad právnej istoty a riadnej správy vecí verejných z dôvodu dĺžky trvania predbežného preskúmania . . . . . II - 2998

— O výhrade založenej na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery . . . . . II - 3002

— O výhrade založenej na porušení zásady rovnosti zaobchádzania II - 3011

5. O šiestom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 6 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 . . . . . II - 3013

a) Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 3013

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 3014

II — O žalobách vo veciach T-30/01 až T-32/01 smerujúcich k zrušeniu rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania . . . . . II - 3015

A — Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 3016

B — Posúdenie Súdom prvého stupňa . . . . . II - 3017

O návrhoch na nariadenie opatrení na zabezpečenie priebehu konania . . . . . II - 3021

O trovách . . . . . II - 3023

I — Veci T-30/01 až T-32/01 . . . . . II - 3023

II — Veci T-86/02 až T-88/02 . . . . . II - 3023